

Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatának gazdasági programja 2007 – 2018

*„Merjünk nagyok lenni, s valóban nem oly nehéz, de legyünk
egyszersmind bölcsek is!” (Széchenyi István)*

*Székyné dr. Sztrémi Melinda
Salgótarján Megyei Jogú Város polgármestere
Salgótarján, 2007.*

Salgótarján

Itt van az otthonunk,

itt van a jövőnk!

Tartalomjegyzék

<u>Helyzetelemzés.....</u>	<u>3</u>
Bevezető.....	3
Társadalmi – gazdasági feltételek.....	4
<u>1. Demográfiai és foglalkoztatási folyamatok.....</u>	<u>4</u>
<u>2. Intézményhálózat működtetés.....</u>	<u>5</u>
<u>3. Városüzemeltetés.....</u>	<u>8</u>
A településfejlesztés fő céljai és feladatai.....	15
Salgótarján fejlesztésének stratégiája.....	16
<u>Salgótarján MJV Gazdasági Programja.....</u>	<u>17</u>
Salgótarján és térségének iparfejlesztési struktúrája.....	18
Iparfejlesztés és az ipari szerkezet átalakításának szempontjai.....	22
<u>A részprogramok projektjeinek vázlata.....</u>	<u>25</u>
<u>1. Fejlődő város programja.....</u>	<u>25</u>
<u>2. Élhető város programja.....</u>	<u>27</u>
<u>3. Gondoskodó város programja.....</u>	<u>40</u>
<u>4. Vonzó és szerethető város programja.....</u>	<u>44</u>
Egyéb helyekre nem sorolható, de önkormányzati feladatként megjelenő egyéb intézkedések.....	52
<u>A program végrehajtásának forrásai, megvalósító módszerei.....</u>	<u>56</u>
<u>Az önkormányzati folyó gazdálkodás feladatai, eszközszerkezete.....</u>	<u>58</u>
<u>1. Bevételek.....</u>	<u>58</u>
<u>2. Kiadások.....</u>	<u>59</u>
<u>3. Fejlesztések.....</u>	<u>60</u>
<u>Felelősség a jövőért.....</u>	<u>62</u>

I.

Helyzetelemzés

Bevezető

Salgótarján Nógrád megye meghatározó gazdasági, kereskedelmi, kulturális és közlekedési központja volt és jelenleg is az, térkapcsolatai ma is szerteágazóak. A rendszerváltozás után a termelési szerkezet nem felelt meg a megváltozott gazdasági környezet kihívásainak, így az elmúlt több mint tizenhat év alatt jelentős átalakulási folyamaton esett át a város, amely alapvetően változtatta meg az önkormányzati gazdálkodás feltételrendszerét és az itt élők élethelyzetét.

Az elmúlt időszak tapasztalataira, elért eredményeire, várható lehetőségeire támaszkodva a következő négy évben olyan gazdaságpolitika kialakítása kívánatos – sőt egyedül járható út – amely a produktív tőke számára folyamatosan biztosítja a hatékony működési feltételeket, és a városi lakosság életfeltételei és közérzete is a kor kihívásainak megfelelően fejlődik. Rendkívüli fontosságú azonban annak tudatosulása, hogy a város és vonzáskörzete az érdekközösség erősítése alapján csak összehangoltan fejlődhet. Az összehangolt fejlődés azonban a térségi önkormányzatok egyező akarata nélkül nem valósulhat meg.

Létrejött 2004. június 29-én Salgótarjáni Kistérség Többcélú Társulása, amely az önkormányzati feladatellátás közös megvalósításával hatékonyabban, költségtakarékosabban képes a közfeladatokat végrehajtani. A továbbiakban is számolni kell a többcélú társulás működésével, annak ellenére, hogy a jogszabály szerint három évre vonatkozik a társulási szerződés.

2004. májusában az ország az Európai Unió tagjává vált. Az átalakulás jelentősen érintette az önkormányzatot is. Salgótarján képes volt a kialakult helyzettel szembenézni, alkalmazkodott a kihívásokhoz, de nem jeleskedett az integrációban rejlő lehetőségek kihasználásában.

Az elmúlt időszakban javult a lakások víz-, gáz- és csatornaellátása. A gépkocsik száma és minősége jelentősen emelkedett. Az önkormányzati fejlődés társadalmi háttére azonban javításra szorul. Csökken a népesség és azon belül az aktív korúak aránya. Sokan tartósan kívül rekedtek a munkaerőpiacon. Jelentős az érvényesüléshez szükséges tudással nem rendelkezők száma. A szegénység néhány társadalmi csoportban tartóssá vált, a társadalmi különbségek rögzültek.

Feladatunk az, hogy rendhagyó módon Salgótarján MJV középtávú gazdaságfejlesztési programját alkossuk meg, és abba ágyazzuk be saját aktuális ciklusunk feladatait. A struktúraépítés világos, komplex rendszerbe épül. Rendkívüli jelentősége abban áll, hogy olyan programcsomagról van szó, mely ciklusokon átívelő cselekvések láncolatát tárja fel, foglalja rendszerbe, és keretet biztosítson az éppen aktuális városvezetés számára.

A Közgyűlés felelősséget érez a jövőért, és hisz abban, hogy a mindennapi gondok és feladatok szorítása és a nehezen kiszámítható változások ellenére is szükség van előrelátó tervezésre, miáltal lehetőség nyílik a jövő alakítására.

Társadalmi – gazdasági feltételek

1. Demográfiai és foglalkoztatási folyamatok

1.1. Népesedési folyamatok

Salgótarján további fejlődését alapvetően gazdasági bázisának erősödése, fejlesztésének iránya határozza meg, amellyel jelentős kölcsönhatásban van a demográfiai, népesedési folyamatok alakulása. Hatásai elsősorban az oktatásban, az egészségügyi, a szociális ellátásban jelentkeznek erőteljesen.

Salgótarján – Nógrád megye igazgatási központ jellege mellett – vezető szerepet tölt be a megye gazdasági, egészségügyi, kulturális és kereskedelmi életében, vonzáskörzetének pedig teljes középfokú ellátó és szervező központja.

A megyén belüli meghatározó szerepét jól szemlélteti, hogy 1995-ben a 20,6%-os lakónépességi részaránya ellenére Salgótarjánban dolgozott az iparban foglalkoztatottak 42,3%, itt történt a beruházások 40,3%-a. Ez időszakban a megye középiskolai diákjainak 54,7%-a a megyeszékhelyen tanul és 1972-től már felsőfokú képzés is folyik a városban. A kórházi betegellátás keretén belül ellátott elbocsátott betegek 53,1%-a a salgótarjáni kórházból került ki.

Év	Lakónépesség az év végén (fő)	Vándorlási különbözet (fő)	Vándorlási különbözet (%)	Természetes szaporodás illetve fogyás (fő)	Természetes szaporodás illetve fogyás (%)
1990	47 500	-291	-6,1	-35	-0,7
1995	45 832	-199	-4,3	-132	-2,9
2000	44 968	-202	-4,6	-224	-5,1
2005	42 609	-216	-5,0	-301	-7,0

A város lakónépessége az 1990. évi népszámlálási adatok alapján 47500 fő volt, amely 2005. évi adatok szerint 4891 fővel, 10,3%-kal 42609 főre csökkent. A népesség összetételében az előző években már jelentkező tendencia folytatódott, amely szerint mind a természetes szaporodás, illetve fogyás valamint az elvándorlási különbség negatív. A természetes szaporodás, illetve fogyás 1000 lakosra jutó mutatója az 1990. évi -0,7-ről, 1995. évre -2,9-ra, 2000. évre -5,1-re, illetve 2005-re -7,0-ra növekedett. Az elvándorlási különbség az 1995. évi -4,3-ról, 2000. évre -4,6-ra, 2005. évre -5,0%-ra növekedett. Ez azt jelenti, hogy az 1980-as években elkezdődött népességfogyás továbbra is fennmaradt, sőt a növekedés az 1990-es évektől fokozódott. A születések száma is jelentős romlást mutat, hiszen az 1990-ben az 1000 lakosra jutó születések száma 11,5-ről, 1995-re 11,2-re, 2000-re 9,2-re és 2005-re ez a mutató 8,0-ra csökkent.

Salgótarján népesedési folyamatát – elsősorban az utóbbi tizenhat évben – az elveszülések számának csökkenése, a halálozások és az elvándorlások növekedése, a lakosság öregedése jellemzi. Az elveszülések száma a népesség egyszerű reprodukcióját sem biztosítja.

1.2. Foglalkoztatottság

A rendszerváltást követően megjelenő piaci viszonyok, a privatizáció és a versenykövetelmények jelentős mértékben érintették a foglalkoztatás korábbi szerkezetét, de magát a foglalkoztatást is. Az iparban a termelési szerkezet összeomlása, a hatékonysági követelmények növekedése kikényszerítette a munkavállalói létszám csökkentését. A szolgáltatásban, az életszínvonal visszaesésére vezethető vissza a keresletcsökkenés, ami miatt a dolgozók egy részét itt is leépítették.

Az 1990. január 1-jei népszámlálás időpontjában Salgótarján lakónépességének a megyeinél nagyobb aránya, közel 45%-a volt aktív kereső. A fizikai foglalkoztatásuk részesedése a megyében meghaladta a 72%-ot, míg a városban mintegy 58%-os volt. A megyeszékhelyi funkcióval összefüggésben tehát Salgótarjánban magasabb volt a szellemi munkakört betöltők súlya és kedvezőbb volt az iskolai végzettség szerinti összetétele is.

A munkanélküliség a megyéhez hasonlóan Salgótarjánban is az országos átlagnál jóval korábban és súlyosabban jelentkezett. Számuk 1993-ban 4357 fő volt.

A város munkanélküliségi helyzete azóta jelentősen javult, hiszen a 2002. évi adatok alapján a munkanélküliek száma 2798 fő, amely a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva 13,6%-ot tett ki. (A salgótarjáni kistérségben ez az arány 17,6% volt, a bátonyterenyi kistérséget 17,8% jellemezte.) A salgótarjáni Közgyűlés közvetett munkahelyteremtést biztosító intézkedése (ipartelepítési lehetőség bővítése az ipari parkon belül, helyi adókedvezmények) ellenére, néhány nagyvállalat jövőjének rendezetlensége, illetve az ebből fakadó termelési struktúraváltási kényszer, létszámcsökkentés, az új ipartelepítések hatására megjelenő munkahelyek bővülésében jelentkező kedvező hatást jelentősen mérsékelte.

Az elmúlt időszakban intenzíven jelentkezett a véglegesen vagy ideiglenes jelleggel elvándorlók száma. Ez azért jelent kedvezőtlen tendenciát, mert az elköltözők döntő többsége aktív kereső korosztályból került ki, illetve a magasan képzett szellemi foglalkozásúak vagy szakmunkások.

A szakképzetlen munkaerők elhelyezkedési lehetőségei beszűkültek, illetve lehetetlenné váltak. Az önkormányzat által működtetett közhasznú foglalkoztatás nem tudja a foglalkoztatási problémát kezelni, csak átmeneti segítséget jelent az érintettek részére. Megnőtt az iskola befejezése utáni munkahely keresési időszak. Ez egyértelműen azt jelzi, hogy az oktatási rendszer nem alkalmazkodott kellőképpen a munkaerőpiachoz. Különösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon a romák.

Az aktív keresők számának növelésére, az önkormányzati erőfeszítés mellett csak akkor van esély, ha jelentős központi támogatásra érdemes projektek kerülnek kidolgozásra a vállalkozói szférában. Emellett a város gazdasági szerkezetátalakításához szükség van új iparágakban új vállalkozások megtelepedésére.

2. Intézményhálózat működtetés

A város intézményhálózata az elmúlt tizenhat évben jelentős átalakuláson ment át. A település kötelező és vállalt feladatai ellátása a rendszerváltás előtt is többségében intézményhálózaton keresztül valósult meg. Az elmúlt időszakban a feladatellátás megváltozott szerkezete, a működés gazdasági hatékonyságának egyre fokozódóan hangsúlyos szerepe, az ellátottak számának jelentős csökkenése a Közgyűlés döntésein keresztül azt eredményezte, hogy az intézményhálózat szerkezetében is és a feladatellátás tekintetében is átalakult. Az átalakítás fokozatosan, több éven keresztül, igazodva a mindenkori kihívásokhoz történt.

Az intézményracionizálás legjelentősebb lépései az alábbiak voltak, illetve a jelenlegi helyzet a következő:

- Az egészségügyi és szociális feladatok egy intézmény keretébe vontuk össze, miáltal a működés racionálisabbá vált.

Az egészségügyi alapellátásban a szakmai és az eszközprivatizáció nagyobb részében megtörtént, így az önkormányzati feladatokat vállalkozói orvosok a saját ingatlan és eszközbázisukon keresztül látják el.

- A nevelési feladatokat ellátó intézmények alapvetően a hatékonyabb működés követelményeihez igazodóan alakítottuk át. Az óvodai ellátás egy intézmény alá való szervezése a nagy ellátó rendszerek hatékonyabb működésének eredményeit biztosítja amellet, hogy a tagóvodák megőrizték színes nevelési programjaikat, bő kínálatot biztosítva a szolgáltatást igénybevevők számára. A 2007. év július 1-jétől az Óvodaigazgatóság részben önálló gazdálkodási jogosultsággal kapcsolódik az Oktatási Intézmények Gazdasági Szolgálatához. 2007. július 1-jétől 7 csoporttal csökken az óvodai csoportok száma.

Míg 1995-ben 1.553 férőhelyre 1.825 gyermek jutott, így a kihasználtság 117,5%-os, addig 2002-ben 1.607 férőhelyre 1.580 gyermek, ami miatt a kihasználtság 98%-os, és 2005-ban 1.481 férőhelyre 1.511 gyermek, ami miatt a kihasználtság 102,2%-os.

Az egy csoportra jutó gyermekek száma az 1995. évi 25 főről, 2002. évre 22,5 főre, majd 2005. évben 24 főre változott. Az egy óvodapedagógusra jutó gyermekek száma 11,2 főről, 10,6 főre, majd 11 főre változott.

Az országos átlaghoz (10,6) való hasonlítás azt mutatja, hogy a salgótarjáni állapotok kedvezőtlenebbek.

A 2004. évben a Közgyűlés hatékonyságjavító döntése eredményeként egy óvodaépület kikerült a rendszerből, amely a kihasználtságot javította.

Az látszik azonban, hogy ha az országos adatok jelentik a viszonyítási alapot.

- Az oktatási intézményeket érintően az elmúlt időszakban a Közgyűlés részéről történt racionalizáló és hatékonyságnövelő döntéseket, a csökkenő gyermekszám, illetve a nagyobb ellátási egységek, valamint a racionálisabb működés feltételeinek kialakítása motiválta.

Ennek hatására 1995 és 1998 között az általános iskolai területen 18 db osztályterem megszüntetésére került sor. Indokolta a férőhelyek számának szűkítését a folyamatosan csökkenő gyermekszám. Amíg 1990-ben 5611 fő volt a tanulók száma 1995-ben már csak 4503 fő, amely folyamatosan tovább fogyott és 2005-re 4087 főre mérséklődött.

A 90-es évek közepén történt férőhelyszűkítés mellett az évtized végén két iskola összevont működtetése is megvalósult, miáltal a Beszterce lakótelepi városrész és a Somoskőújfalu városrész iskolájának összekapcsolásával egy hatékonyabban működtethető oktatási egység keletkezett.

Az oktatási intézmények gazdálkodási hatékonyságának növelését jelentette a Közgyűlés azon rendelkezése, amellyel 2000-ben létrehozta az Oktatási Intézmények Gazdasági Szolgálatát önállóan gazdálkodó intézményt, amelyhez a költségvetési szervek részben önállóan gazdálkodó gazdasági státusszal kapcsolódtak. A 2007. év július 1-jétől a részben önállóan gazdálkodó költségvetési szervek dologi kiadás előirányzatai felett a rendelkezési jogosítványt az önállóan gazdálkodó intézmény kapja.

A csökkenő tanulói létszám hatásának enyhítése érdekében a Közgyűlés a Gagarin Általános Iskolában 2004. évben elrendelte a korai két tanítási nyelvű képzés bevezetését annak érdekében, hogy a térség felé az oktatási kínálat bővüljön.

A 2004. évben a Közgyűlés racionálisabb és hatékonyabb feladatellátására irányuló döntése következményeként két peremterületi iskola megszüntetésére került sor. (Ennek egyik sajnálatos következménye Somoskőújfalu leválása.) A 2005. évben az egy

osztályteremre jutó nappali tanuló 28,6 fő, amely az országos adathoz (20,9 fő) képest, 7,7 fővel magasabb, illetve az egy pedagógusra jutó nappali tanuló 11 fő, amely az országos adathoz (10,1 fő) képest, 0,9 fővel magasabb.

Az általános iskolai ellátás fajlagos mutatói az osztálytermekre jutóan, a férőhelyszűkítést okozó döntések következtében, emelkedtek az országos adatokhoz képest. A férőhelyszűkítést azonban nem követte megfelelő arányban a pedagógusok számának változása, mivel a közoktatási törvény sok esetben létszámbővítést eredményezett, azonban így is az egy pedagógusra jutó tanulók száma az országos adathoz képest magasabb.

További szervezetracionalizáló döntés következtében az általános iskolai oktatás egy központi általános iskola szervezeti rendszerében kerül ellátásra a 2007-2008 tanévtől, amelyhez az iskolák tagintézményként kapcsolódnak. A szervezeti átalakítás nem érinti az épületeket, illetve a pedagógiai programok lényegi változtatását.

Figyelemmel arra, hogy a következő négy évben a salgótarjáni születési adatok alapján további tanulói létszám csökkenés várható, ezáltal a kialakult fajlagos mutatók romlani, „javulni” fognak. A változást nem lehet egyértelműen kedvezőnek értékelni.

A középiskolai hálózat az elmúlt időszakban annyiban változott, hogy a Kós Károly Építőipari Szakközépiskola összevonásra került a Stromfeld Aurél Gépipari Szakközépiskolával, valamint a Petőfi Sándor Általános Iskola gimnáziumi tagozata beintegrálódott a Madách Imre Gimnáziumba. Erre azért volt szükség, mert a tanulók száma jelentősen csökkent. A salgótarjáni állandó lakhelyű diákok számának csökkenését a vidékről bejáró tanulók nem tudták pótolni.

Annak érdekében, hogy a térség számára a képzési kínálat bővüljön, és az általános iskolában végző tanulók a városban maradjanak tanulmányaik folytatására, 2001. évben a Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskolában két tanítási nyelvű képzés került bevezetésre.

A feladat ellátási szervezetrendszer racionalizációja következtében a 2007-2008 tanévtől a Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola szervezetébe kerül integrálásra a Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakközépiskola, illetve a Táncsics Mihály Szakközépiskola szervezetébe kerül integrálásra a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola.

A középiskolai nappali tanulók száma az 1995. évi 3538 főről, 2005. évre 3568 főre növekedett. Az egy osztályteremre jutó tanulók száma 2005-ben 33,3 fő, az országostól 4,5 fővel nagyobb.

- Az önkormányzati feladatot jelentő kulturális és közművelődési feladatokat alapvetően a József Attila Művelődési Központ kapacitásainak felhasználásán keresztül látják el. Az elmúlt időszakban jelentős változást okozott, hogy a művelődési ház épületének „C” traktusának működtetését leválasztották az intézményről, és a hasznosítást továbbiakban az önkormányzat vagyonhasznosító Kft.-je végzi.

A 2006. évben befejeződött a konferenciaközpont funkcióval való bővítés, amely szélesebb felhasználási lehetőséget teremtett mellett, hogy az épület komplex felújítása is megtörtént lehetőséget biztosítva a színvonalasabb működésre.

A jelenlegi feltételek elégségesek ugyan a szükségletek kielégítésére, de nem elégséges ahhoz, hogy legyen Salgótarjának térségben betöltött rangjához méltó megtartó környezete, amelyhez tartósan kötődnek alkotók, alkotóközösségek, szellemi műhelyek, legyen pezsgő szellemi élet.

- Az önkormányzati sportfeladatokat korábban intézményi keretek között látták el. Ezen a területen jelentős változást hozott, hogy a Közgyűlés 1998. március 1-jétől közhasznú társaságot hozott létre a feladatok ellátására az intézmény vagyoni bázisán. Az így létrehozott Létesítmény és Sport Kht. biztosítja a feltételeket az önkormányzati sportfeladatok ellátásához. Az alapelvek szerint az alapvető feladat az iskolai oktatáshoz

szükséges létesítmények biztosítása mellett a gyermek és ifjúsági, valamint az utánpótlás nevelés feltételeinek segítése. A Kht. biztosítja a szövetségeken, szakembereken keresztül a szakmai háttérrel a városi sportrendezvényekhez.

A versenysport készpénzes támogatására az önkormányzat nem tud vállalkozni, de e helyett a létesítménybázis rendelkezésre bocsátásán keresztül nyújt segítséget az élsport számára.

A szabadidősportot képviselő lakótelepi, városrészi SE-ket és szervezeteket, egyéneket a költségvetés céllelőirányzatán keresztül lehet a működésükhöz támogatásban részesíteni.

Az elmúlt időszakban az önkormányzati körön kívüli sportlétesítmények működtetésében alapvető változás következett be. A rendszerváltás után a vállalkozások inkább kivonultak a sportfinanszírozásból. Ennek eredményeként megszűnt a síküveggyári sporttelep, és a minőségi sport színvonala is visszaesett. A vállalkozások sportfinanszírozásból való kivonulása helyébe az önkormányzat az anyagi erőforrásai szükségessége miatt nem tud az elvárt színvonalon lépni.

3. Városüzemeltetés

3.1. Műszaki infrastruktúra

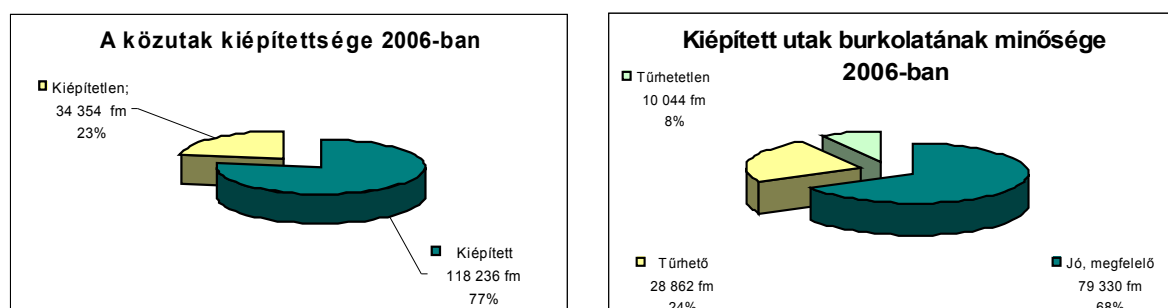
Belső úthálózat

A város területén több állami tulajdonban lévő út (országos közút) halad keresztül, melyek önkormányzati tulajdonban lévő közutakkal alkotják a városi közúthálózatot. Az országos közutak egyrészt biztosítják az egyes városrészek, másrészt az országos közúthálózat egyéb útjához kapcsolódva Salgótarján és más települések közötti kapcsolatot.

A város közigazgatási területén belül a lakott területen áthaladó országos közutak hossza 31,8 km. Útburkolatuk minősége túlnyomórészt jó, illetve megfelelő minőségű, a tűrhető állapotúak részaránya minimális.

A tehermentesítő út III. ütemének megvalósításával a város területén új közlekedési kapcsolatok létesülnek, egyes településrészek megközelítési lehetősége megváltozik, csökken a Füleki út, Kossuth út – Beszterce ltp. közötti szakaszának forgalmi terhelése.

Az önkormányzati utak kiépítettségét és a kiépített utak minősítését az alábbi diagramok szemléltetik:

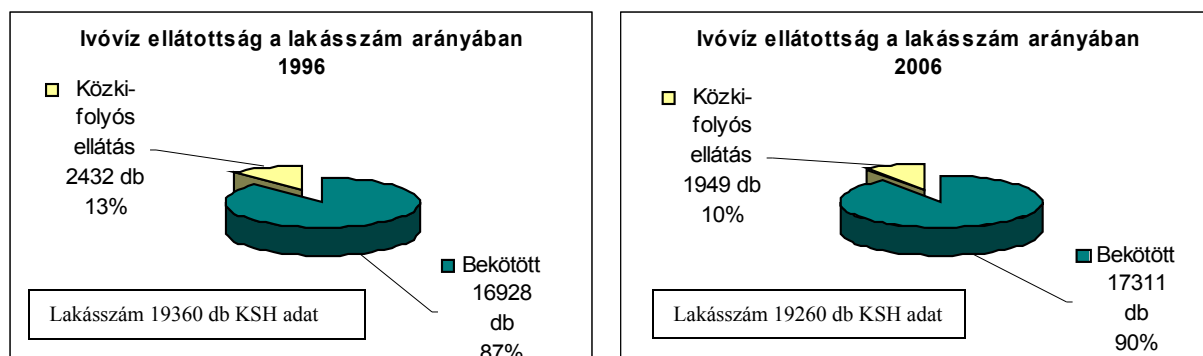
1.-2. sz. ábra

A belső úthálózat intenzív fejlesztése a város teljes területén a jövőben is indokolt.

Vízellátás, csatornázás

A város vízellátása a belterületi beépített területekre vonatkozóan csaknem teljes körűnek tekinthető.

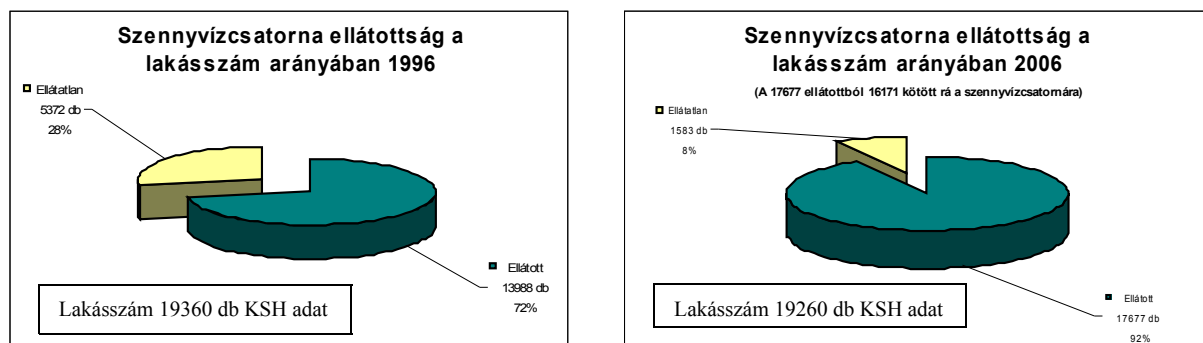
A közkifolyós vízvételi lehetőséggel ellátott belterületi lakóingatlanok között azonban még található olyan ingatlan, melyek bekötése az ingatlan menti vízközmű törzshálózat hiánya miatt nem valósult meg, ezért további hálózatbővítések szükségesek. (Zagyvarónán és a Ferencz-telepen érint néhány ingatlant.)

3.-4. sz. ábra

A szennyvízcsatornázás vonatkozásában a lakásszámba vetített ellátottsági mutató a 2001 – 2003. években megvalósított beruházás (mikrotérségi szennyvízprogram) következtében a korábbi 72%-ról 92%-ra nőtt, azonban a területi ellátottság javítása érdekében Salgóbánya, Rónabánya, Rónafalu, Kotyháza, Somlyóbánya településrészekben további fejlesztéseket kell megvalósítani.

Salgóbánya, Rónafalu, Rónabánya turisztikai jelentősége a fejlesztések szükségességét különösen indukálja.

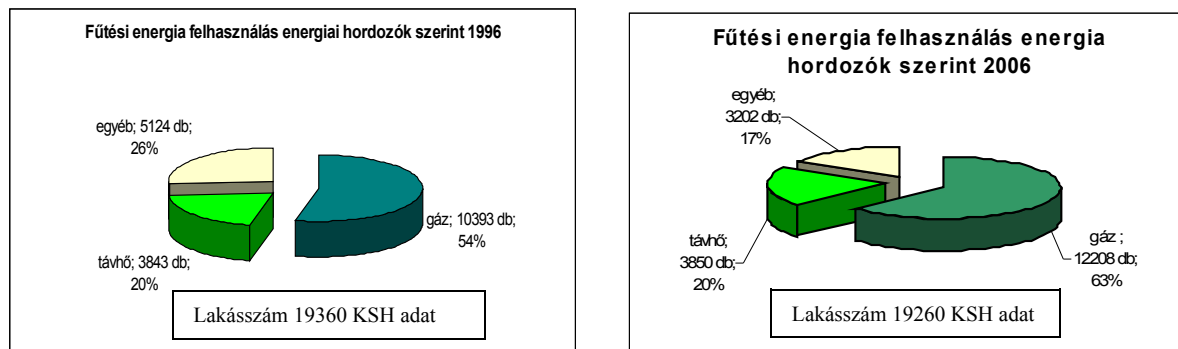
5.-6. sz. ábra

A vízközművek rekonstrukciója, illetve karbantartása az üzemeltető Salgótarján és Környéke Vízmű Kft., illetve Salgótarjáni Csatornamű Kft. kompetenciájába tartoznak, melyek tekintetében az önkormányzat részéről – az üzleti tervek kapcsán - évről évre tulajdonosi döntések születnek.

Vezetékes energiaellátás

A vezetékes energiahordozók mindegyike számottevő súllyal van jelen a városban, a lakossági energiaellátás tekintetében azonban a gázellátás és a távhő ellátás dominál.

A diagramok alapján is megállapítható, hogy 10 év távlatában a fűtési energiahordozók megoszlását tekintve a gázellátás aránya számottevően növekedett, míg a távhő ellátás változatlan súllyal van jelen a városban.

7.-8. sz. ábra

Energiahálózatok

Villamosenergia-ellátás

1996-ban a város elektromos energia betáplálása három oldalról történt. Ezen hálózat kedvezőtlen kialakítású volt, egyes szakaszok 100%-os leterheltségűek voltak, valamint főleg a déli városrészben a tervezett fejlesztések tükrében kapacitás hiány lépett fel. A város középfeszültségű energia ellátása három feszültségszinten (35, 20 és 10 KV) történt, szintén kedvezőtlen területi eloszlással.

A déli iparterület és Ipari Park energiaigényével összefüggésben - kidolgozásra került a város komplex villamos energia fejlesztési koncepciója, mely során az ÉMÁSZ Rt. beruházásában 2002-ben megvalósult a Rákóczi úton lévő városi 35/20/10 KV-os állomás átépítése 120/20/10 KV-ra. Ezzel párhuzamosan a szolgáltató a város területén, a középfeszültségű vezetékrendszeren is fejlesztéseket hajtott végre és egységes feszültségszintet alakított ki.

A közvilágítási hálózaton 1996-ban fejeződött be az energiaracionalizálási program, mely keretében a régi típusú lámpatestek helyett korszerű, energiatakarékos nátrium égők és kompakt fénycsővek kerültek beépítésre. Ez által 407 kW beépített teljesítményigényt és jelentős közvilágítási költséget takarítottunk meg. (rendszeres tarifaemelés mellett)

Távhőellátás

Salgótarján város területén a távhő szolgáltatást az 1993-ban alakult 100 %-os önkormányzati tulajdonú Tarjánhő Kft. végzi. Fő szolgáltatási területe a városközpont és környéke (Acélgyári úttól a Vásártérig), valamint a Beszterce ltp. egy része.

1996-ban a cég három földgázbázisú fűtőművel rendelkezett:

- Salgó úti kazánház 36 MW csúcsteljesítménnyel
- Ady Endre úti kazánház 1,2 MW csúcsteljesítménnyel
- Beszterce ltp-i kazánház 4,8 MW csúcsteljesítménnyel

A hőközpontok száma 120 db, mely 50-60% arányban oszlik meg a lakosság és közületek között.

A távhő fejlesztésénél lényeges szempont volt a rendszer hatásfokának javítása és veszteségek csökkentése, mely lehetővé teszi a versenyképesség javítását – megfelelő színvonalú szolgáltatás versenyképes árakkal, és a távhőpiac megtartása, illetve bővítése.

Ennek érdekében Tarjánhő Kft., az önkormányzat tulajdonosi szerepvállalásával, pályázati források bevonásával több párhuzamos és egymásra épülő projektet valósított meg:

- a távhő vezeték hálózaton több vezetékszakasz felújítása megtörtént,
- magasvezetésű vezetékhálózat szigetelés cseréje,
- fűstgázhasznosító építése Salgó úti telephelyen
- gázmotor építése Salgó úti telephelyen
- hőközpontok korszerűsítése, távfelügyeleti rendszer kiépítése,
- alternatív energiaforrást biztosító PB tartályos gázellátó rendszer kiépítése Salgó úti telephelyen,
- gázmotor építése az Öblösüveggyár területén
- pellet üzemű kazánok telepítése Beszterce ltp-i kazánházba.

Az önkormányzat adminisztrációs eszközökkel is segítséget nyújtott a Tarjánhő Kft. fejlesztési elképzeléseihez.

A 2004-ben elfogadott városi Energiastratégiában a távhőpiac védelme prioritásként szerepelt, valamint a távhőrendelet is oly módon került módosításra, mely alapján a távhővezeték hálózat 200 méteres körzetében az épületek, létesítmények hőellátó rendszerének megvalósítása során vizsgálni kell a távhőszolgáltatással való hőenergia-ellátás lehetőségét.

A jelentős erőfeszítések ellenére több nagyfogyasztói leválás is történt a rendszerről (Kórház, Népjóléti).

Gázellátás

A város gázellátását a város déli peremén (Sugár út és vasút között) elhelyezkedő MOL Rt. tulajdonában lévő, 6 bar kimenő nyomású földgáz áttoló állomás biztosítja. Az állomás kapacitása 40 em³/h, 1996-ban a leterheltsége 73%-os volt.

A hálózat tulajdonosa és üzemeltetője a TIGÁZ Rt.

1996-ban területileg a Művészköz, Pintértelep, Zagyvaróna, Somoskő, Salgóbánya és Somlyóbánya településrészek kivételével a város teljes területén, a családi házas övezetekben elérhető volt a földgázszolgáltatás. Ezen időszakban a gázellátásba bekapcsolt lakások száma 10393 db, a közületi fogyasztók száma 30 db volt.

1999 és 2000 évben önkormányzati szerepvállalás mellett, pályázati, lakossági és TIGÁZ Rt. által biztosított forrásból megvalósult Zagyvaróna és térsége (Pintértelep és Művészköz) gázellátása. Ezzel három városrész (Somoskő, Salgóbánya, Somlyóbánya), kivételével a családi házas övezetekben szinte teljeskörűvé vált a földgázellátás.

Somoskő, Salgóbánya turisztikai célterület jellege miatt a jövőben további hálózatfejlesztés szükséges.

2005-re a lakossági fogyasztók száma 12208-ra emelkedett.

3.2 Kommunális szolgáltatások

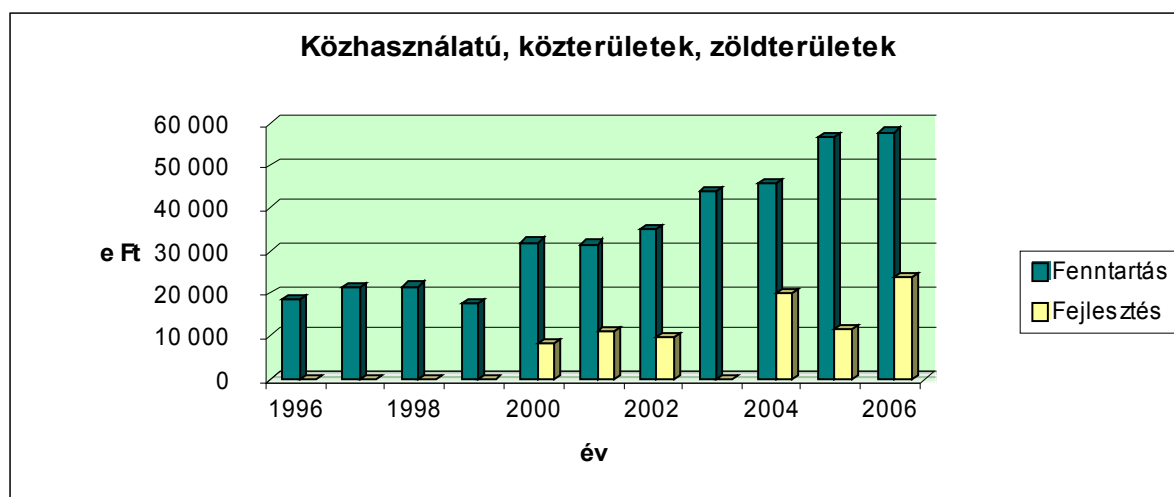
Az önkormányzat kötelező feladatai között meghatározó súllyal szerepel a közterületek fenntartása, a temetők fenntartása és a közszolgáltatások biztosítása, melyek a minőségi élet feltételeinek alapvető igény szintjét adják.

A feladatellátás színvonalának biztosítása és javítása folyamatos tevékenység, mely alapvetően a források megfelelő nagyságrendben történő biztosítását igényli, és az optimális szervezeti háttér mellett a szereplők – állampolgárok, szolgáltatók, önkormányzat – együttműködése mellett lehet hatékony.

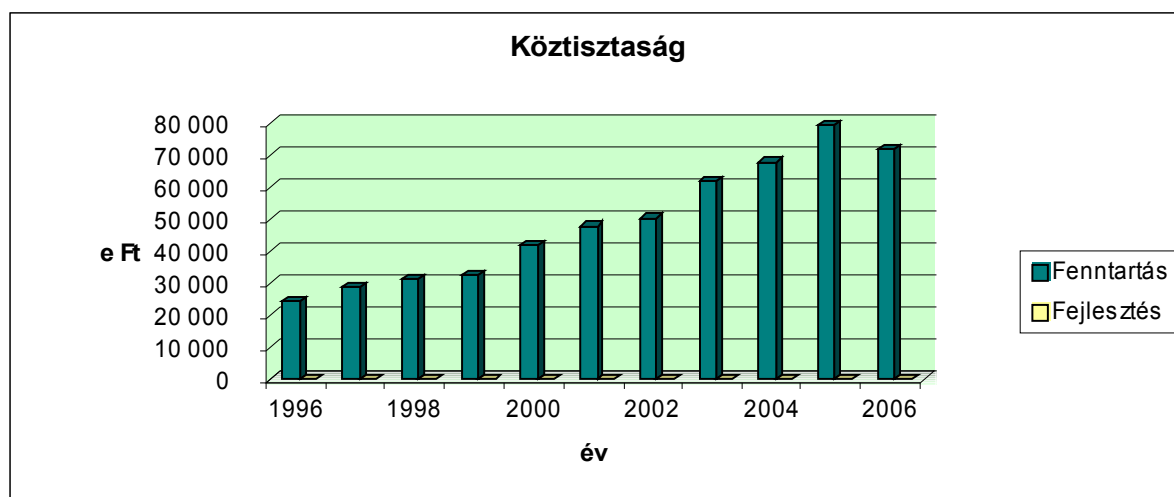
A közhasználatú zöldterületek gondozását, a köztisztasági tevékenység ellátását és a temetők üzemeltetését, megbízási szerződés alapján a VGÜ Kft. végzi.

A fenntartás színvonalának megítélése településesztétikai szempontból időnként vitatott az önkormányzati szereplők és a városlakók részéről egyaránt.

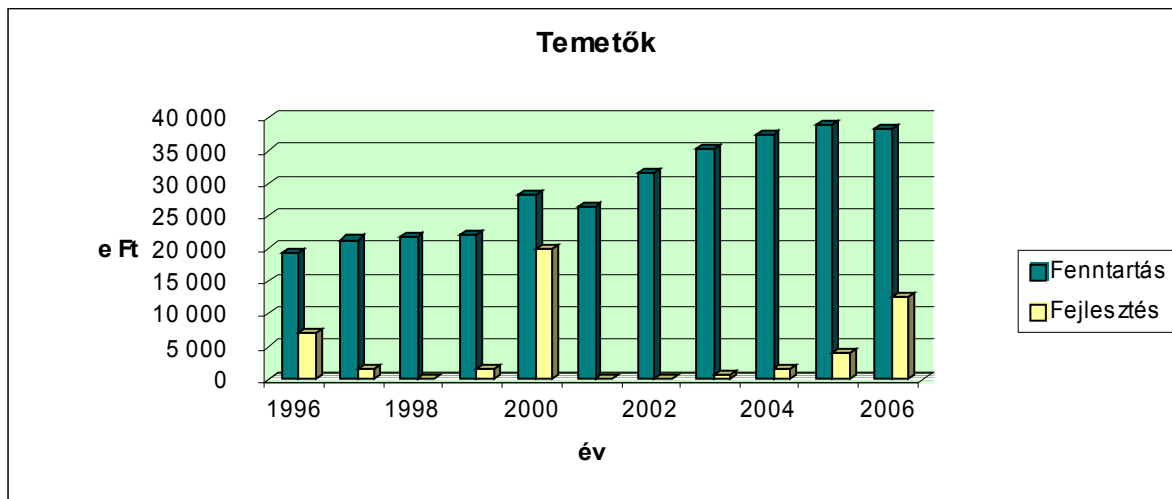
A városfenntartásra biztosított források alakulását 10 év távlatában az alábbi diagramok reprezentálják:

9. sz. ábra

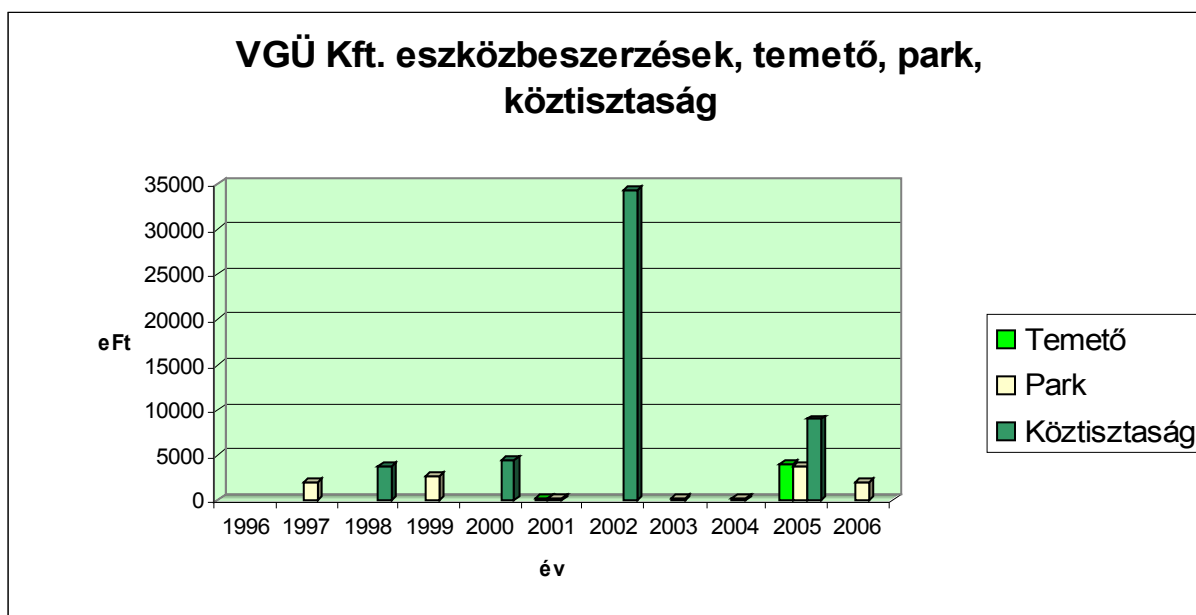
10. sz. ábra

11. sz. ábra

A temetőfenntartás és fejlesztés prioritásait a 2004-ben elfogadott temetőkonceptió jelöli ki.

A városüzemeltetésre vonatkozó fenntartási költségeket az önkormányzati forrásokon túl a 100 %-os önkormányzati tulajdonú szolgáltató eszközbeszerzésekre vonatkozó ráfordításaival együtt lehet komplexen értékelni.

12. sz. ábra

3.3. Hulladékgazdálkodás

Az önkormányzat 1997-ben elfogadott Környezetvédelmi Programjában a hulladékgazdálkodási rendszer kialakítása és fejlesztése prioritásként került meghatározásra.

A rendszer kialakítását a kistérség 24 települése együttműködésével – 1997-ben kidolgozott koncepció alapján – 2001-ben megvalósított kotyházai térségi hulladéklerakó alapozta meg.

A hazai és PHARE források bevonásával megépített lerakó, jelenleg 40 település számára biztosítja a korszerű ártalmatlanítás feltételeit.

2000. évben került elfogadásra a hulladékgazdálkodásról szóló XLIII. törvény (Hgt.), mely szabályozza a hulladékgazdálkodással kapcsolatos kötelezettségeket, feladatokat ezen belül a több szintű hulladékgazdálkodási tervek készítését is.

Az Országos Hulladékgazdálkodási Terv alapján a 6 évre készült területi régiókra vonatkozó hulladékgazdálkodási tervek 2003-ban készültek el.

A települési hulladékgazdálkodási terv kettős szerepet tölt be: segítségével meg kell tudni oldani az adott településen élők által legfontosabbnak tekintett helyi hulladékgazdálkodási gondokat oly módon, hogy teljesüljenek mindazok a jogszabályokban ill. az OHT-ban és a területi tervekben meghatározott célok, amelyeket önkormányzati szinten kell végrehajtani és megvalósításával országos és regionális szinten is javítania kell a környezet állapotán.

Önkormányzatunk 2004-ben 28 településsel együttműködve közös hulladékgazdálkodási tervet dolgozott ki.

A dokumentumban található cselekvési program megvalósíthatóságát és időbeli ütemét a pályázati lehetőségek és a sikeres forrásbevonás determinálja, a régiós szinten egyeztetés alatt álló projektelképzeléssel összefüggésben.

A településfejlesztés fő céljai és feladatai

A településfejlesztés fő célja, hogy segítse elő a város termelőágazatainak fejlődését, az infrastruktúra, a lakosság életkörülményeit leginkább meghatározó ellátási feszültségek mérséklését, járuljon hozzá vonzáskörzetében az ellátó szerep további erősítéséhez.

A város és térség gazdaságfejlesztési folyamatába az önkormányzatnak az eddigiekhez hasonlóan, illetve a korábbihoz képest fokozottabban kell kapcsolódnia, jelentős szerepet vállalva a reálszféra szereplői közötti koordinációban, valamint a szükséges szabályozási feltételek biztosításában.

Határozottan el kell mozdulni abba az irányba, hogy Salgótarjánban kialakuljon egy karakteres gazdasági tér, amelynek fő jellemzői az alábbiak:

- Az adottságok, feltételek, elvárások összehangoltsága, amelynek alapján elmozdulás történik:
 - a város anyagi, szellemi és térszerkezeti erőforrásait hasznosító gazdasága
 - a kiegyensúlyozott, hosszabb távon is stabil foglalkoztatási struktúra
 - a városkörnyék településeinek bevonása a város gazdasági vérkeringésébe, egy egészséges kistérségi együttműködési rendszerben.
- A gazdasági tér integrációja, kialakítva:
 - az együttműködést az ellátásban, termelésben, foglalkoztatásban,
 - az együttműködést az oktatás, fejlesztés területén.

A szabályozóknak alapvetően a Településrendezési Terv előírásai alapján kell működniük, amely nem jelent beavatkozást a gazdasági folyamatokba, de a város rövid és hosszú távú érdekeinek elsőbbséget ad.

Jelentős források jelentek meg az infrastruktúra, a gazdaság fejlesztése és a foglalkoztatás javítása érdekében. Ez azonban nem volt elégséges ahhoz, hogy a megyei jogú városok fejlettségét közelíteni lehessen.

Annak ellenére, hogy a város a különféle kormányzati és pályázati forrásokkal jól gazdálkodott, a munkanélküliségi ráta a munkaképes korú állandó népességhez viszonyítva még mindig 10 % felett van.

A hátrányos helyzetből való felzárkózás változatlanul igényli a megkülönböztetett kormányzati támogatást és emellett jelentős állami beruházások megvalósítását.

A megvalósítandó feladatok között tehát némely területen együtt jelennek meg a kormányzati és az önkormányzatiak, abból adódóan is, hogy sok esetben a központi beruházások sem nélkülözik az önkormányzat anyagi hozzájárulását, illetve a jelentősebb önkormányzati beruházások megvalósítása sem lehetséges pályázati források nélkül.

Salgótarján fejlesztésének stratégiája

Salgótarján és térsége, a rendszerváltás utáni gazdasági-társadalmi átalakulási folyamatok összességét tekintve a vesztes térségek közé sorolható. Minden lényegesebb, statisztikailag mérhető mutatót és az életminőség szubjektíven érzékelhető tényei alapján elmondható, hogy krízis térség. A helyi köz- és gazdasági élet szereplőinek erőfeszítései ellenére folyamatosan leszakad az ország nagyobb fejlődési dinamikát produkáló térségeitől.

Mivel az ország általános fejlődési lendületének közvetlen hatásaként nem (vagy csak korlátozott mértékben) várható a térség gazdasági felemelkedése, megkerülhetetlen olyan kitörési pontok megfogalmazása, amelyek un. húzó hatást fejtenek ki a helyi gazdaság más területeire, ágazataira is, és generáló hatásuk dinamizálja a helyi gazdaságot.

A fenti elemzésből világosan látható, hogy a térség meghatározó gazdasági ága az ipar, a kereskedelem és a szolgáltatások köre. Mivel a kereskedelem, a vendéglátás, a szolgáltatások meghatározóan nagy arányának teljesítménye döntően a kiáramló jövedelmekhez kötött, és ezek az ágazatok a térség általános fejlettségén belül már elérték vagy megközelítették lehetséges teljesítményük határát, **a húzóágazat szerep térségünkben az iparra vár.**

A Kistérség jövőjének megfogalmazása szempontjából lényeges kiindulási pontnak kell tekintenünk, hogy a közelmúlt új fejlődési folyamatait egyfelől a külföldi tőkebefektetések, másfelől azonban a helyi fejlődési potenciál kiaknázása határozza meg, és kevésbé az állami támogatások nagyságrendje. (Erre legjobb példa éppen Nógrád megye esete, amely az egy főre jutó állami támogatások tekintetében országos első, ugyanakkor az egy főre jutó GDP és az egy főre jutó beruházás tekintetében mégis az országos lista végén foglal helyet.)

Az országon belüli térszerkezet átalakulása nem fejeződött be, de ma már világosan látszik, hogy annak jövőbeni változásában az eddigi gazdasági-társadalmi folyamatoktól eltérő tényezők - valószínűsíthetően innovációs elemek - lesznek elsősorban a meghatározóak:

- földrajzi helyzete (elérhetőségük, távolságuk a tudásközpontoktól, mindenekelőtt Budapesttől, illetve a régiók centrumaitól),
- közelmúltjuk ipari profilja, illetve annak sikeres és gyors szerkezetváltása,
- a helyi társadalmak állapota (képzettség, mentalitás, munkaerő minősége, a lakosság korstruktúrája stb.), de mindenek előtt gazdasági alkalmazkodó képességük, azaz cselekvőképességük.

II.

Salgótarján MJV Gazdasági Programja

*„A jövő azoké, akik hisznek az álmaikban!”
E. Roosevelt*

Salgótarján gazdaságföldrajzi helyzete, ipari hagyományai, természeti környezete jelentős fejlődési potenciált hordoz. Budapest és vele Közép-Európa egyik legdinamikusabban fejlődő régiója, illetve a külföldi tőkét növekvő versenyelőnnyel vonzó Szlovákia között foglal helyet.

Ugyanakkor a város és térsége a rendszerváltás utáni folyamatok összességét tekintve a leszakadó térségek közé tartozik annak ellenére, hogy Nógrád megyébe átlagon felüli mértékben érkeztek fejlesztési támogatások. Miért nem hasznosulhatnak kellő hatékonysággal ezek a források?

A fejlesztésekre fordított erőforrások akkor eredményezik a legkedvezőbb hatást, ha a fejlesztési cél elérése érdekében tervezett és tett tudatos cselekvések logikusan, rendszerszerűen egymásra épülnek, egymást erősítik. Ez a kívánt állapot akkor érhető el, ha egy térségben reális helyzetelemzésen alapuló, megvalósítható jövőképet megcélzó, a kockázatokat és a lehetőségeket alaposan számba vevő, tudatos és logikus tervezés és stratégiaépítés folyik. Mindez Salgótarjánban eddig hiányzott. Ötletszerű, összefüggéstelen fejlesztések történtek, melyek jórészt csak fizikai kimenettel bírtak, nélkülözve a társadalmi egyeztetést, a valós összefogást, a helyi gazdaságra és társadalomra irányuló, érzékelhető és értékelhető hatások elemzését.

Ezen elvek mentén Salgótarján MJV Önkormányzata hozzáértő, a térség felemelkedéséért tenni akaró, lokálpatrióta érzelmű szakemberek bevonásával elkészítette Salgótarján (vonzáskörzetére is kiható) középtávú fejlesztési programját, melynek alapvető célja az itt élők életminőségének folyamatos javítása.

A programban megjelenik az emberi értékek tisztelete, a társadalmi szolidaritás, az igényesebb életforma biztosítása és a szakmai tudás teremtő ereje.

Látható, hogy ez a program egy kifejezetten komplex nagyprogram. Megvalósítása több cikluson átívelő, folyamatosságot feltételező, szakmai és politikai összefogással képzelhető el. Ezért alapvető kérdés, hogy a program egésze ne személyekhez, politikai pártokhoz kötődjön, hanem legyen ez Salgótarján Középtávú Fejlesztési Programja (SKFP). Az összefogási szándék egy sokoldalú keret-megállapodásban példamutatóan kifejeződhetne.

Természetesen a szóban forgó projekteknek a változó világhoz való „igazítása” minden ciklusban szükséges lehet, hiszen csupán céljaink lehetnek állandóak, a módszerek változhatnak (... „ne akarjunk állni, ha mozdul a Föld”...).

A 2006-2010 közötti időszakra bizalmat kapott Önkormányzatának Közgyűlése négy évében vállalja a program megkezdését, és azon munkálkodik, hogy minden olyan projektet végrehajt, vagy a végrehajtást megalapozza, amelynek feltételei rendelkezésre állnak, vagy azok megteremthetők. A következő ciklusban pedig a választók bizalmával folytatja, vagy emelt fővel adja át a folytatás jogát az aktuális városvezetésnek – támogatva ezzel Salgótarján társadalmi - gazdasági felemelkedését.

Salgótarján és térségének iparfejlesztési struktúrája

Az előző fejezetben áttekintettük Salgótarján jelenlegi és közelmúltbeli gazdasági folyamatainak, gazdasági környezetének legfontosabb kérdéseit. Megállapítható, hogy a „krízis egyensúlyi” állapoton csak olyan megalapozott, a térség adottságait figyelembe vevő, előremutató komplex program szisztematikus végrehajtásával lehetünk úrrá, amely:

- Illeszkedik a nagyobb rendszerekhez (régiós, országos, EU-s) programok prioritásaihoz
- Érték- és eredménycentrikus
- A programban érintettek alapvető érdekeit fogalmazza meg
- A közösségi érdekek elsődlegessége mellett biztosítja az egyéni érdekek érvényre jutását
- Széleskörű társadalmi támogatást, összefogást élvez

Ezen elvek mentén készült el Salgótarján Középtávú Fejlesztési Programja (SKFP). A programot rendszerelméleti struktúrában építettük fel. Az önállóan is komoly értékeket hordozó részprogramok interaktív kapcsolata megtöbbszörözi a kimeneti értékeket, eredményeket. A program struktúráját az 1. ábrán láthatjuk. Látható, hogy a struktúrát négy pillérszerű részprogram integrációjaként képzeljük el.

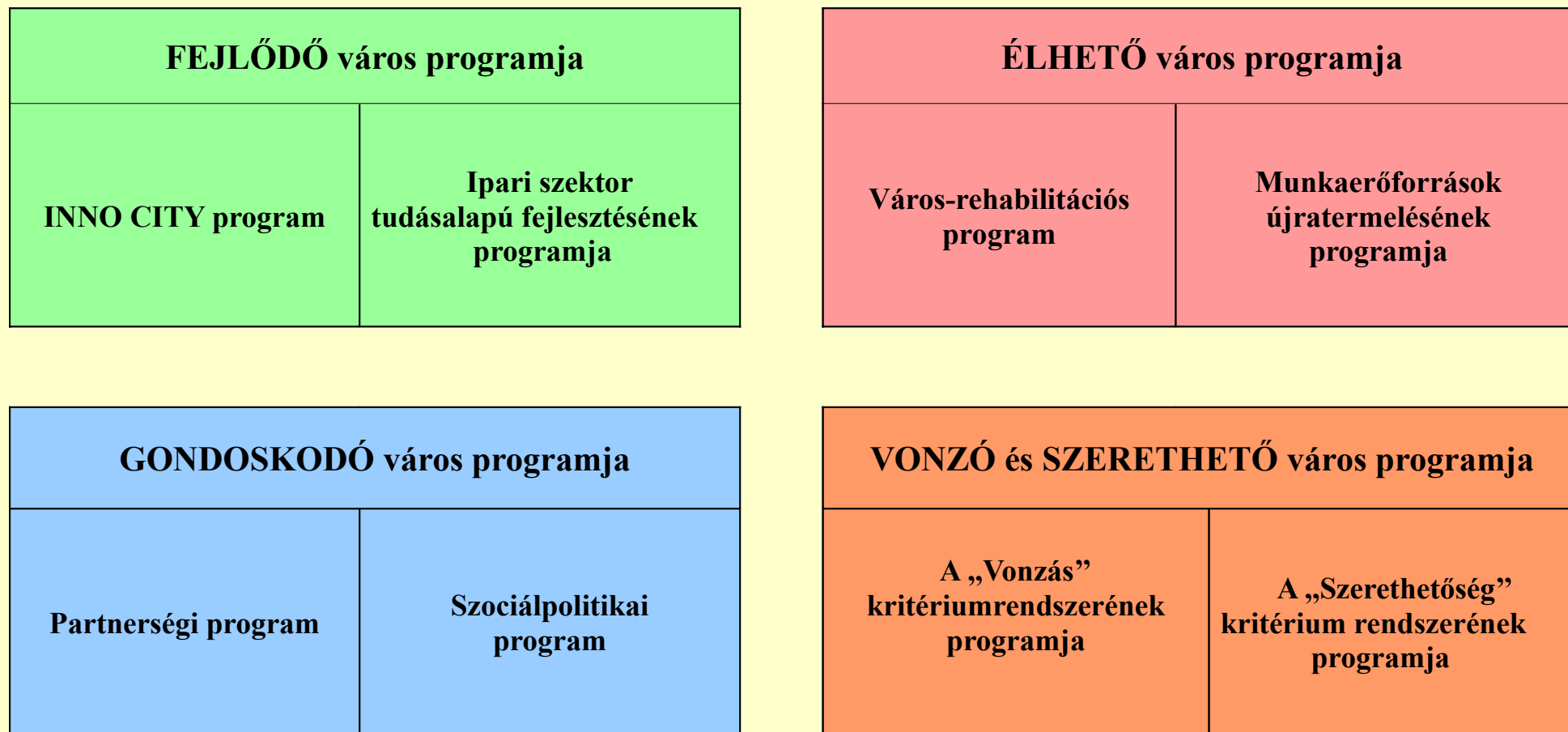
Ezek:

- A fejlődő város programja
- Az élhető város programja
- A gondoskodó város programja
- A vonzó és szerethető város programja.

Az egyes (rész) programokat konkrét intézkedésekkel, projektekkel töltöttük ki, melyeket a 2. és a 3. ábrák szemléltetnek. A nevesített projektek egy része közvetlen gazdaságfejlesztéssel foglalkozik, de megtalálhatók a kedvező gazdasági környezet kialakítását célzó projektek is. Tekintettel arra, hogy térségünk gazdasági rendszerében az ipar egyértelműen meghatározó tényező, ezért ezt állítjuk gondolkodásunk középpontjába.

Salgótarján középtávú fejlesztési programjának struktúrája

(2006 - 2018)

1. sz. ábra

Részprogramok és azok projektjei (1)

FEJLŐDŐ VÁROS programja

INNO-City program

- Innovációs Központ létrehozása
- K+F Intézet alapítása
- Vállalkozói club létrehozása
- Virtuális tudáscentrum kialakítása
- Ipartörténeti Múzeum létrehozása

Ipari szektor tudás-alapú fejlesztése

- Autóipari Technológiai Park létrehozása
- Kapcsolatépítés potenciális nagyvállalati befektetőkkel
- Gazdaságfejlesztő testvérvárosi kapcsolatok bővítése
- Mechatronikai gyár létesítése
- Új iparterületek feltárása
- Beszállítói inkubációs program indítása
- Konvencionális ipari szektor innovatív fejlesztése

ÉLHETŐ VÁROS programja

Városrehabilitáció

- Területelőkészítés, új komplex városrendezési terv készítése
- Kerékpár út építés
- Közlekedés korszerűsítés
- Környezetvédelem
- Városi közműszolgáltatók fejlesztése
- Lakóparkok és közhasznú infrastruktúrák építése

Humánerőforrások újratermelése

- Versenyképes tudás és művelődés
- Kultúra, közművelődés és sport
- Szociális gondoskodás
- Egészségügyi alapellátás
- Városi ösztöndíj rendszer
- Városi elismerési rendszer aktualizálása
- Lakásellátás

Részprogramok és azok projektjei (2)

GONDOSKODÓ VÁROS programja

Partnerségi program

- PPP jellegű együttműködések
- Üzleti környezet javítása, vállalkozás támogatás
- Lokálpatrióta szemléletű közbeszerzések
- Adópolitika
- Kistérségi kapcsolatok
- Civil szervezetekkel való kapcsolat

Szociálpolitikai program

- Munkaerőpiaci kínálati potenciál felmérése
- Közmunkaprogramok
- Hulladékhasznosítási munkaprogram (autótemető, biomassza előállítás stb.)
- Átképzési rendszer kidolgozása
- Szépkorúak programja
- Szociális alapú iparszerkezet

VONZÓ és SZERETHETŐ VÁROS programja

A „VONZÁS” kritériumrendszere

- Elvándorlás megakadályozása
- Idegenforgalmi fejlesztések
- Megközelíthetőség
- Tájrehabilitáció
- (Palóc) gasztronómiai kínálat
- Infokommunikáció
- Városmarketing
- Kereskedelmi fejlesztések, kulturált szórakozás
- Városfejlesztési pályázat

„SZERETHETŐSÉG” 'kritériumrendszere

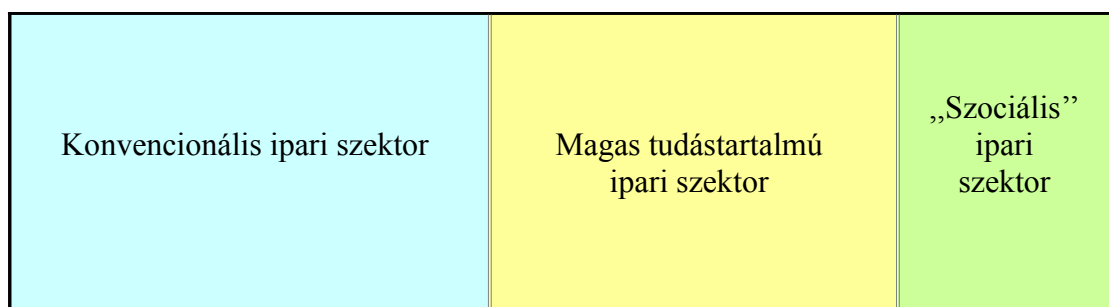
- Tiszta Rendezett Város program
- Városgondnoki rendszer kialakítása
- Rendészeti és vagyonvédelmi program
- A polgári értékek tisztületének programja

Iparfejlesztés és az ipari szerkezet átalakításának szempontjai

A kistérség iparának fejlesztése az alábbi gondolatok mentén bontakozhat ki:

- A hagyományos ipari tevékenységek fenntartása, korszerűsítése beruházás ösztönzéssel, az innováció eszközrendszerének támogatásával.
- Zöldmezős beruházások megvalósítása szakmai befektetők részvételével, a befektetések proaktív ösztönzése, lehetséges támogatása biztosításával. Célterülete elsősorban a külvárosi területen lévő ipari park.
- Barnamezős beruházások, melyekkel jellemzően duális eredménymaximalizálás érhető el. Egyfelől a városképet erősen romboló régi városrészek érdemi rehabilitációja megtörténik, másfelől helyére vonzó, új struktúrák épülnek.
- A tudásalapú gazdaság megalapozása, részben un. pilot projektek elindításával, részben pedig szakmai alapokon nyugvó helyi, regionális, ill. interregionális konzorciumok létrehozásával történhet meg, mely a térség jövőiparának irányultságát is kijelöli.
- Célszerű homogén technológiai park kialakítása.
- A jellemzően magas hozzáadott értékű ipari termelőegységek mellett – a térségre jellemzően – komolyan foglalkozni kell olyan ipartelepítéssel is, ahol a nagyszámú, alacsonyan képzett munkaerő számára teremtünk munkahelyeket. Ez az un. „alacsony profitú”, de a foglalkoztatási viszonyokat jelentősen javító beruházások területe.

Kissé leegyszerűsítve egyfelől az extenzív beavatkozás, másfelől az intenzív tudásalapú iparfejlesztés kerül egymás mellé, amelyek kimenetele között alapvető különbség látható. Míg a hagyományos, viszonylag egyszerű ipari tevékenységek gazdasági súlya még szerencsés esetben is fokozatosan csökkenni fog, a tervezett tudásalapú technológiákra épülő gazdaság súlya pedig növekszik. Ezzel együtt szükségszerűen megjelenik egy alacsony profitú, kvázi szociális alapú un. „szükségipar”.

A Salgótarjáni térség jövőbeni iparszerkezete

Az iparszerkezet fő csoportjait természetesen a térségre jellemző módon kell kialakítani.

A konvencionális és a szociális alapú ipari szektor formálása, fejlesztése elsősorban a helyi vállalkozók, vállalkozások feladata, melyhez az önkormányzat hatáskörébe illeszkedő támogatást nyújt.

Konvencionális iparszerkezet

Salgótarján ipari szektorának termékeire jellemző, hogy értékének magas hányadát anyag, és viszonylag csekély hányadát szellemi érték alkotja. Ez alacsony hozzáadott értéket, egyre romló piaci pozíciót és csökkenő profitabilitást eredményez.

Ezen csak olyan innovatív eszközök alkalmazásával lehetünk úrrá, amely megjelenik gyártmány és a gyártásfejlesztés területein.

Rögzíteni kell, hogy az egyes vállalatok eredményes működése elsősorban vállalati érdek, de mint a társadalmi-gazdasági élet egyik komponense, építő eleme nem érdektelen a térség szempontjából sem.

Ezért innovációs központot kívánunk létrehozni, ahol olyan vállalkozás-támogatást tudunk biztosítani, amely a vállalatok, vállalkozók fejlesztési törekvéseit segíti a jó gondolattól a megvalósulásig terjedő cselekvési láncolat minden fázisában.

Szociális alapú iparszerkezet

A program Salgótarjánban – reményeink szerint – sok új munkahelyet teremthet, ez a lehetőség elsősorban a képzett munkavállalókat hozza kedvezőbb helyzetbe. A társadalom periferiájára sodródott és a munkaerőpiacról szinte teljesen kiszorult képzetlen munkanélkülieken csak a modern szociális gazdaság térségi meghonosítása segíthet.

Mi a modern szociális gazdaság lényege?

A nemzetközi szakirodalomban a munkaerőpiac főáramlatán kívüli munkahelyteremtés olyan helyi foglalkoztatási kezdeményezéseket jelent, amelyek személyi szolgáltatások, illetve egy-egy kisebb közösség számára hasznos tevékenységek ellátására irányulnak. Fontos eszközt jelentenek a munkaerőpiaci integrációhoz. A társadalmi összetartó erő fontos közegei és közvetítői, mert:

- Munkavégzési lehetőséget biztosítanak a munkaerőpiac hátrányos helyzetű csoportjainak
- A létrehozott munkahelyek gyakran társadalmilag, illetve szociális értelemben is hasznosak
- Segítik az új helyi piacok kibontakozását; különösen sikeresek lehetnek főként az ökológiai piacok expanziójának ösztönzésében (pl. felújítás, rehabilitáció, újrahasznosítás).

A közhasznú foglalkoztatás abban különbözik a szociális gazdaságtól, hogy az rövid távú munkaerőpiaci programot jelent, illetve a támogatható foglalkoztatási tevékenység jogszabályilag kötött.

A szociális foglalkoztatási programok jellemzője, hogy futamidejük 2-5 év, tipikusan non-profit szervezetek kezdeményezik, komplex programként valósulnak meg (képzés-foglalkoztatás-háttértámogatás), és olyan szükségletekre reagálnak, amelynek kielégítése sem az államnak, sem a magánszektorak „nem éri meg”.

A szociális gazdaság megvalósításának *kulcsszereplői*:

- A programokat megtervező, lebonyolító non-profit (civil) szervezetek
- A célcsoport kiválasztásában közreműködő szervezetek (köztük Munkaügyi Központ)
- Az önkormányzat, amely akár feladatokat ad át, illetve projektek keretében egyéb munkalehetőséget szervez, biztosít (pl. barnamezős ipartelep rehabilitáció)
- A megrendeléseket biztosító vállalkozások és magánszemélyek

A sikeres megvalósítás elengedhetetlen feltétele a kulcsszereplők közötti partnerség, együttműködés, melynek alapjául szolgálhat a kistérségben megkötött Foglalkoztatási Paktum. További előfeltétel, hogy rendelkezésre álljanak támogatási források a komplex programok megvalósításához, melyre a ROP biztosíthat megfelelő kereteket.

Tudásalapú ipari szektor fejlesztése

Egészen más problémakör a térség jövőiparát meghatározó szektor fejlesztése. Ez messze meghaladja az önkormányzat kompetenciáját, de a fejlesztési program aktív szereplőjeként, résztvevőjeként támogatja a társadalmi-gazdasági-politikai szereplők együttműködésén alapuló stratégiai program elkészítését, és az abban foglaltak megvalósítását.

Rendkívül fontos, hogy a program tartalma kapcsolódjon a régió fejlesztési tervéhez, illetve az NFT II-hez.

Az iparfejlesztési elképzeléseink középpontjában egy olyan ipárhoz való szoros kapcsolódás jelenik meg, amely:

- elismerten húzóágazat,
- a tartós fejlődés lehetőségét hordozza magában,
- az igényelt szakmakultúra nem idegen,
- hozzájárul a térség gazdaságfejlesztő humán potenciáljának növekedéséhez,
- megjeleníti az integrátori, az intermediér-gyártó és az egyszerű beszállító vállalatok vertikális kooperációs láncolatát,
- lehetőséget kínál az arra érdemes, a Térségben működő vállalatoknak, intézményeknek az országos, ill. az ország határain is túlnyúló gazdasági kapcsolatok építésére, fejlesztési projekteken való részvételre,
- egy XXI. századi életpálya-modellt mutasson fiataljainknak, megfordítva ezzel a migráció irányát.
- A térségre jellemző a rendkívül magas munkanélküliség. A munkanélküliek meghatározó része alulképzett. Szükség van tehát egy olyan ipari szektor létrehozására, amelynél az elsődleges szempont nem a profitráta, hanem a foglalkoztatottak száma.

III.

A részprogramok projektjeinek vázlata

1. Fejlődő város programja

1.1 Inno-City program

INTÉZKEDÉS: Innovációs Központ létrehozása

Nógrád megye gazdasági-társadalmi szereplői közül sokan még nem ismerték fel az innováció jelentőségét. A híd szerepét betöltő intézmények hiányoznak, illetve gyenge hatékonysággal működnek. Az Innovációs Központ létrehozásával megjelenik egy olyan szereplő a kistérség életében, mely betölti az innováció szervezésével kapcsolatos funkciókat.

INTÉZKEDÉS: K+F Intézet létrehozása

A tökevonzás leghatékonyabb módja, ha olyan gyakorlatorientált tudásforrást hozunk létre, amely interaktív kapcsolatban áll a befektetői célcsoporttal. Az intézet célja magas vállalati igények kielégítése, versenyképes K+F szolgáltatás nyújtása, fókuszálva a gépjárműgyártásra és a mechatronikára.

INTÉZKEDÉS: Vállalkozói klub létrehozása

A Salgótarjáni Vállalkozói Klub létrehozásának célja a város belső gazdaságának élénkítése az informális kapcsolatépítésen és az igényes közös szórakozáson keresztül. A klub rendszeres gyakorisággal szervez a tagok érdeklődésére igényt tartó rendezvényeket, kötetlen beszélgetéseket, vitafórumokat, szórakoztató eseményeket. A programokon külső meghívottak is részt vesznek, azokat moderátor vezeti. A Klub kiemelt figyelmet szentel a város, a helyi gazdaság működését befolyásoló innovatív ötletek érvényre jutásának, igény szerint azok megvalósítását „szakértő tagokra” bízva. A Klub politikai pártoktól, érdekcsoportoktól függetlenül működik, a klubtagság önkéntes, formalizálható, a részvétel tagdíjhoz köthető. A Klub pénzügyileg önfenntartó, szervezésének költségeit a klubtagok finanszírozzák. A klub tevékenységét megfelelő nyilvánosság kíséri a helyi médián keresztül.

INTÉZKEDÉS: Virtuális tudásközpont kialakítása

Magas szintű K + F nem képzelhető el kritikus tömegű és szakirányú tudás biztosítása nélkül. Kíváncos lenne kezdetben, ún. „projektmegoldó team”-ek létrehozása egyetemekkel, egyetemi tudásközpontokkal, kutatóintézetekkel és innovatív KKV-k munkatársaival. Ezek később a helyi képzési rendszer fejlesztése révén egyre inkább Salgótarján központúvá válnak. A K+F Intézettel együtt egy virtuális tudásközpont jöhet létre.

INTÉZKEDÉS: Ipartörténeti Múzeum létrehozása

Salgótarján történetének meghatározója: hagyományos ipara és a bányászat. Ez utóbbinak emléket állít a Földalatti Bányamúzeum, melynek felszíni kialakítását folytatni kell a környezetében lévő területek bevonásával. Az ipari emlékek számára a régi iparterületek meglévő, de használaton kívüli területeit kell felhasználni, rendezve a tulajdonviszonyokat. Ilyen épület az Acélgyári Olvasó-Kaszinó – itt helytörténeti kiállítással is bővíthet az anyag, hiszen ez volt a várossá nyilvánítás helyszíne -, ahol emléket állíthatunk a hajdani híres vasgyárnak.

A másik ilyen lehetőség az üvegyártás egykori termékeiből, a munka folyamatának bemutatásából álló kiállítás megszervezése az eredeti helyszínen.

1.2 Ipari szektor tudásalapú fejlesztése

INTÉZKEDÉS: Autóipari Technológiai Park létrehozása

A K + F Intézet által felszínre hozott eredmények ipari hasznosítására Autóipari Technológiai Parkot kívánunk létrehozni, ahol helyet kapna az AKKC programban résztvevő minden gyártással foglalkozó gazdasági egység, függetlenül attól, hogy újonnan alapított vállalatról vagy meglévőről van szó.

Zöld- és barnamezős iparterületeken létrejöhetne egy homogén, szakmai rokonságot alkotó vállalkozások ipari parkja, melyben helye van a meglévő társaságoknak, de új, csúcstechnológiát működtető vállalatok, és azok beszállítói is letelepíthetők.

INTÉZKEDÉS: Befektetői kapcsolatépítés

A program célja kommunikációs csatornák kiépítése a potenciális hazai és külföldi befektetők felé, a város iparszerkezet-átalakítási programjához kapcsolódóan a befektetési lehetőségek aktív, pro-aktív kiajánlása a tőkebeáramlás fokozása, az elsősorban tudásalapú ágazatok letelepítése, a munkahelyteremtés ösztönzése érdekében. Az intézkedések között szerepel színvonalas, elsősorban elektronikus bázisra épülő marketinganyag készítése, befektetők célzott megkeresése a helyi kapcsolatokon keresztül, megjelenés rendezvényeken és a gazdasági médiában, valamint az újrabefektetések katalizálása a betelepült befektetők támogatásával. A fenti tevékenységekben Salgótarján Megyei Jogú Város stratégiai partnere az ITDH.

INTÉZKEDÉS: Gazdaságélénkítő testvérvárosi kapcsolatok

A program célja a meglévő testvérvárosi kapcsolatok esetén hangsúlyáthelyezés a gazdasági területre, különös tekintettel a fennálló gazdasági problémák kezelésében alkalmazott jó megoldások megismerésére, adoptálására, mindezekhez finanszírozási lehetőségek felkutatására, illetve a vállalkozói szféra együttműködési lehetőségeinek feltárására. Emellett szükséges új testvér-/partnervárosi kapcsolatok lehetőségének felkutatása, kezdeményezése, építése olyan térségekben, ahol fellelhetők jó megoldások, gyakorlatok a város legsúlyosabb problémáinak megoldásához, a fejlesztési elképzelések megvalósításának felgyorsításához, a költséghatékonyság növeléséhez. Fontos, hogy a város be tudjon kerülni megfelelő uniós lobbikapcsolatokkal rendelkező nemzetközi együttműködési körökbe, amely által nagyméretű projektekben is részt vehet.

INTÉZKEDÉS: Mechatronikai gyártóbázis létrehozása

Az INNO City program keretében létrehozandó K + F Intézet alapvető feladata, hogy tevékenységének eredményeként a piacon jól eladható magas tudástartalmú termékeket fejlesszen ki. A kutatóintézeti eredmények generálják a tudásforrás közelében egy gyártó vállalat létrehozását. A magas hozzáadott értékű, korszerű termékeket előállító gyártóbázis létrehozásával beszállítói lehetőségek jönnek létre, a foglalkoztatottság bővül, a térség gazdasági teljesítőképessége nő.

INTÉZKEDÉS: Új iparterületek feltárása

Salgótarján földrajzilag hegyekkel körülhatárolt térség, a beépítettség szintje miatt a lehetséges iparterületeket már kiaknázták, ezért Salgótarján fejlesztési programjának megvalósításához szükséges új területek feltárása. A régi, „barnamezős” területek város-rehabilitációval együtt járó ipari hasznosítása mellett új (esetleg zöldmezős) területek kijelölése is megtörténik.

INTÉZKEDÉS: Beszállítói inkubációs program kidolgozása és működtetése

Az integrátori szerepet betöltő nagyvállalatok remélt letelepedése a térség iparfejlesztési, társadalompolitikai, humánpolitikai alapkérdése. A nagyvállalati szektorhoz kapcsolódó (kapcsolódni tudó) kisvállalkozói, beszállítói kör fejlesztése meghatározó jelentőségű. A beszállítói ipar gyűrűszerűen helyezkedik el az integrátor szerepet betöltő nagyvállalt körül.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a beszállítói szektorban foglalkoztatottak száma akár egy nagyságrenddel is felülmúlhatja az integrátor vállalt dolgozóinak számát. Ugyanakkor a beszállítói szektorban kialakul olyan munkakultúra, amely megfelel az akár nemzetközi mércével mért elvárásoknak is.

INTÉZKEDÉS: Konvencionális ipari szektor innovatív fejlesztése

A Salgótarjánban működő hagyományos profilú vállalatokat az alábbi csoportokra oszthatjuk:
-Korábban létesült hagyományos ipari gyártó üzemek (SVT-Wamsler Zrt., Salgótarjáni Acélárugyár Zrt., Salgglas Zrt., IPC-SVG Kft.). E vállalatok esetén fel kell mérni, fennáll-e érdekeltiségük az autóiipari irányultságú termszkszerkezet váltásban, összeegyeztethető-e fejlesztési stratégiájukkal, üzletpolitikájukkal, erőforrásaikkal.

-Újonnan létesült ipari gyártó üzemek. A 90-es évek második felétől betelepült, főleg külföldi tulajdonú, magas élömlunka igényű üzemek körében több cég tevékenysége is kapcsolódik az autóiiparhoz. (Mitsuba kft., MHG kft., Techno-Metal kft. E cégeket arra kell ösztönözni, hogy gyártási tevékenységük mellett kapjanak szerepet az anyavállalat fejlesztési tevékenységében is, illetve önálló innovációs projektekkel is rendelkezzenek.

-Autóiiparhoz nem kapcsolódó konvencionális üzemek.

E körben elsösorban a könnyüipari ágazatokat említhetjük, illetve az üvegyártásból a háztartási üvegáru előállítást. Ezen cégek innovatív fejlesztése a gyártmányfejlesztés és a gyártásfejlesztés vonatkozásában képzelhető el.

2. Élhető város programja

2.1 Humánerőforrások újratermelése

2.1.1. A versenyképes tudás és műveltség növekedése

A versenyképes tudás és műveltség bővülése az egyén tudásának, képzettségének, készségeinek és kompetenciáinak, valamint alkalmazkodóképességének egész életen át tartó fejlesztését igényli. Ehhez fontos cél, hogy az oktatási és képzési rendszer biztosítsa a gazdasági keresletnek megfelelő munkaerőt, és folyamatosan alkalmazkodjon a munkaerő-piaci igényekhez. Az összhang megvalósulásában meghatározó szerepe van rendszer tartalmi és szervezeti fejlesztésének.

Az ember képzettségének növelése, készségeik javítása és az egész életen át tartó tanulás támogatása – amellet, hogy alapvető feltétele a sikeres munkaerő piaci részvételnek – a szociális hátrányokat is csökkenti, hiszen az embereket felruházza a mindennapi élet egyéb területein is nélkülözhetetlen szociális készségekkel és kompetenciákkal.

Salgótarjánban az önkormányzati gazdálkodás során mindig a súlyának megfelelően kezelték a gyermekintézményi hálózatot és az ellátás színvonalát. A korábbi évek hatékonyság növelésére, racionalizálásra irányuló intézmény átalakítási tevékenységének köszönhetően a jelenlegi hálózat nemcsak, hogy megfelel az ellátási követelményeknek, hanem szabad kapacitással is rendelkezik. Cél, hogy a szabad kapacitások felszámolásra kerüljenek, figyelemmel a későbbi évek demográfiai helyzetének változására is.

A bölcsődei ellátást jelenleg a város családi napközi keretei között oldja meg. Indokolt az igények felmérése után a jelenlegi helyzethez és elváráshoz igazodva önálló önkormányzati bölcsőde újraindítása.

Az óvodák gyermeklétszámát érintő fogyás kis mértékben folytatódik. Ezt igazolja a születések számának csökkenése, és kisebb mértékben a negatív elvándorlási különbözet is. Az egy csoportra, illetve egy óvoda pedagógusra jutó gyermekek száma magasabb az országos átlagnál. Olyan óvodai hálózat kialakítása célszerű, amely igazodik a népességi folyamatokhoz, és területi elhelyezkedését tekintve is a követelményeknek megfelel. A jogszabályváltozás miatt indokolttá váló férőhelyszám csökkentésnél a területi ellátás igényeire figyelemmel kell lenni.

Az általános iskolai tanulólétszám, figyelemmel a demográfiai folyamatokra, a salgótarjáni adatok alapján a következő négy évben csökken. A nyolcvanas évek óta tartó, illetve a következő években várható tanulói létszám csökkenés, az önkormányzat által fenntartott intézményi hálózat működési rugalmasságának, alkalmazkodóképességének javítását igényli. A szabad, be nem töltött iskolai férőhelyek a születések számának alakulása alapján nem töltődnek fel, hanem tovább növekszenek. A jelenlegi helyzet fenntartása folyamatosan olyan egyre növekvő önkormányzati forrásokat köt le, amely nemhogy nem eredményez hatékonyság javulást, hanem feleslegesen terheli az önkormányzat költségvetését, illetve az ellátási színvonal javítása elől von el pénzeszközöket.

A 2007. évi általános iskolai integráció hosszú távra kijelöli az irányt. Kistérségi szinten pedig az egyes települések igényeinek felmérése, Salgótarjánban tagintézményként való megjelenésükre felkészülés szükséges.

A cél a kialakuló általános iskolai szabadkapacitás feltöltése lehet. A cél elérése azonban csak akkor lehetséges, ha a térség településeiről egyre nagyobb mértékben a tanulók képzése Salgótarján intézményeiben történik mindazon esetekben, amikor a városban magasabb színvonalú és olcsóbb képzés biztosítható, mint a községi településen.

A következő évek fontos feladata lesz a térségben az alapfokú képzés munkamegosztásának átalakítása, annak érdekében, hogy a tudás megszerzéséhez fűződő egyenlő alkotmányos jog, minden térségben élő gyermek esetében érvényesülhessen.

Amennyiben a következő években a szabad kapacitások feltöltésére nincs remény, a férőhelyeket az igénybevevők számához kell igazítani.

A középiskolai oktatás felé támasztandó igényeket a gazdaság jövőbeni szakember szükséglete határozza meg alapvetően. A helyi gazdaság fejlesztése egyidejűleg fogalmazza meg a jól képzett, konvertálható tudással rendelkező szakemberek iránti igényt, és a felzárkózás fontos feltételeként a leszakadó rétegek oktatásba való bekapcsolódását, a munkaerő piaci képzések átgondolt rendszerének működtetését.

Cél, hogy az oktatás színvonala megfeleljen az európai normáknak és elvárásoknak, valamint a vállalkozások igényeinek.

A város közoktatási-feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és fejlesztési tervének koncepciója részleteiben fogalmazza meg a középiskolai fejlesztési feladatokat.

Amennyiben a város gazdasági jövőjében az ipari, az informatikai és a kereskedelmi tevékenységek lesznek a meghatározóak, elengedhetetlen a szakképzés rendszerének gazdaságfejlesztési stratégiákra és munkaerőpiaci prognózisokra alapozott átalakítása. Ezt erősíti a Térségi Integrált Szakképző központ kialakítása a Stromfeld Aurél Gépipari, Építőipari és Informatikai Szakközépiskola székhellyel.

A középfokú szakképzés fejlesztése mellett indokolt a felsőfokú szakképzés fejlesztése műszaki, kereskedelmi és idegenforgalmi szakterületen.

Felsőfokú oktatás és felnőttképzés

A megye első és máig meghatározó felsőoktatási intézménye a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Karának Salgótarjáni Intézete. A város számára fontos a főiskolával kialakított jó kapcsolat ápolása és fejlesztése. Ennek egyik iránya lehet a főiskola tudásközpontjával kötendő együttműködés.

A felsőfokú képzés bővítése a műszaki képzés irányába mozdulhat el, ennek egyik megnyilvánulása a Miskolci Egyetemmel kötött együttműködés. Hasonló várható a Budapesti Műszaki Egyetemmel is.

A felnőttképzés tekintetében a Népjóléti Képzési Központtal és a Munkaügyi Központokkal való kapcsolat erősítése szükséges.

A cél elérése

Az óvodai és általános iskolai ellátás minőségi és mennyiségi követelményekhez történő igazítása, figyelemmel a kistérség igényeire is, egyre fontosabb szemponttá válik a következő időszakban.

Az emberi erőforrások minőségének javításához elengedhetetlen az oktatási, képzési rendszerek tartalmi és szervezeti fejlesztése az egész életen át tartó tanulás szellemében. Az oktatási és képzési rendszernek a munkaerő-piaci igényekhez való alkalmazkodását a rendszer tartalmi és szervezeti fejlesztésén keresztül kell elérni.

A rendelkezésre álló gyermek és tanulói létszámhoz rugalmasan alkalmazkodó intézményi hálózat kialakítása, figyelemmel a centralizáltan ellátandó gazdálkodási feladatokra is, biztosíthatja az elvárható szintű tudást a költséghatékonyság biztosítása mellett.

Fontos a szülők és az iskola közötti együttműködés javítása, a gyermekek iskolai sikerességét támogató társadalmi környezet kialakítása, az esetlegesen gyengébb teljesítményű hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása, lemorzsolódásuk megakadályozása.

Olyan pályázati és ösztöndíjrendszer kialakítása szükséges, amely itt tartja a fiatalokat tanulmányaik során, ezáltal nagyobb az esély a későbbi itt maradásukra is.

Városi ösztöndíjrendszer és elismerési rendszer aktualizálása

A humán erőforrás újratermelése, az elvándorlás megakadályozása érdekében szükséges a meglévő elismerési és ösztöndíjrendszer bővítése. Ki kell dolgozni olyan motiváló pályázati és ösztöndíjrendszert már a középiskolás korosztály számára, amely továbbvihető a felsőoktatásban is, és amely a fiatalok városban maradását ösztönzi. Diplomamunkához témák megjelenítése, szakdolgozati témák helyben kipróbálása a helyi vállalkozások bevonásával.

Új városi díjak meghonosítása (pl. a város legjobb ifjú vállalkozója).

2.1.2. A kultúra, közművelődés, sport feltételeinek racionalizálása

A kulturális feladat magába foglalja a köz-kulturális infrastruktúrát és tudástőkét, a művészeti szakmai területek tevékenységét, szervezeteit, alkotásait, valamint az ingatlanok védelmével kapcsolatos közfeladatok ellátását.

A kulturális örökség egyfajta kulturális „hozzáadott értéként” közvetlenül vagy közvetetten humán vagy gazdasági erőforrásnak számít. Salgótarján fejlődésének szempontjából egyaránt fontos a védelme, annak érdekében, hogy hosszú távon is erőforrás maradjon.

A művelődés, a műveltség fejlesztése csökkenti az életminőség területi egyenetlenségeit.

A művelődés intézményrendszerének sajátossága, hogy részben piaci alapon, illetve a városhoz kötődően működik. Különösen az intézményrendszer magasabb szintjei (mozi, színház) meghatározó.

A kulturális, közművelődési feladatok ellátása szükséges a művelt, kulturált, intelligens salgótarjáni polgárok szellemi fejlődéséhez.

Az intézményhálózat finanszírozását módosítani szükséges, amelynek lényege, hogy nem az intézményt önmagában, hanem a tevékenységét kell támogatni. Egyre erőteljesebb a civil szerveződések kulturális tevékenysége, amelyek között a koordinációnak lesz egyre nagyobb szerepe az átfedések kiküszöbölése érdekében.

Az önkormányzat könyvtári szolgáltatása, a megyei feladatok ellátása mellett, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár lehetőségeivel, a megyei önkormányzattal közös finanszírozásban valósul meg. Amennyiben a megyei fenntartás nem biztosítja a város polgárai számára a megfelelő szintű szakmai szolgáltatást, figyelemmel a fenntartói felelősségre, meg kell vizsgálni különálló városi könyvtár kialakításának lehetőségét.

Salgótarjánban jelenleg is több olyan művész él, akinek a munkássága országosan elismert, de jelenlétük a városban nem érződik olyan mértékben, mint ahogy ez kívánatos lenne.

Az egyre szűkebb önkormányzati mecénatúra ellentételezésére erőteljesebb moderátori tevékenységgel a város intézményeit, vállalkozásait kell mecénási szerepre ösztönözni, hogy a településnek rangos képzőművészeti alkotói legyenek.

A zene és néptánc kultúra hagyományosan magas színvonalú, amelynek megtartása és a folyamatos működés biztosítása alapvető érdek. A zene és táncművészeti iskola szakmai tevékenységét olyan irányba kell fejleszteni, hogy a művészeti utánpótlásnak valódi képzési bázisa legyen.

A sportfeladatok ellátásának alapvető célja az ifjúság testedzés iránti igényeihez a megfelelő feltételek fenntartása.

A szükséges javításokat, rekonstrukciókat a meglévő iskolai sportudvarokon folytatni szükséges annak érdekében, hogy az iskolai testnevelés mellett a tömegsport céljaira is megfelelő minőségben rendelkezésre álljon.

El kell érni, hogy az iskolákat testileg egészségesebb ifjúság hagyja el.

A Létesítmény és Sport Kht. kezelésében, tulajdonában álló sportlétesítmények gondozására, karbantartására, fejlesztésére a továbbiakban is oly mértékű figyelem kell, hogy forduljon amennyivel a működés színvonala olyan szinten tartható, amely a versenysport igényeinek is megfelel.

Továbbra is indokolt fenntartani a közgyűlés által meghatározott alapelvet, amely szerint a versenysport a sportlétesítmények térítés nélküli igénybevételén keresztül támogatható elsősorban. Ennek figyelembe vételével a versenysport fejlődésében a már meglévő adottságok, létesítmények jobb kihasználásával lehet előbbre lépni.

Jövő – lehetőségek

Salgótarján sportjának jövője azon múlik, mennyire tudja meglévő lehetőségeinket kiaknázni. Lehetőségeinket létesítményeink, szakembereink, tehetséges fiataljaink adják.

Az alap az iskolai testnevelés és az iskolai sport.

Vissza kell állítani az iskolában a sportolás presztízst, jobban meg kell becsülnünk (anyagilag is) kiváló és lelkes testnevelőinket. Ők azok a kulcsemberek, akik az ifjúságot egészséges életmódra nevelik, és felkeltik a mindennapos testmozgás iránti igényt a tanuló ifjúságban. Ők azok, akik elindíthatják egy sportoló életútját és irányíthatják különböző szakosztályokba a tanulókat. És ők azok, akik maguk is szakosztályokban tevékeny szerepet vállalva edzőként is dolgozhatnak.

A létesítmények fenntartása komoly anyagi ráfordítást igényel a várostól. Ezen túl régi létesítmények felújítása (pl Kohász Stadion) olyan erőforrásokat igényel, amit már önerőből Salgótarján nem tud megoldani.

Mi a megoldás? Pályázat!

Olyan pályázatok, amelyeknél bizonyos önerő mellett régi sportpályákat sportolásra alkalmassá lehet tenni, ez lehet a Kohász Stadion jövője is.

Ki kell dolgozni távlati terveket, hogyan képzeljük el városunk sportját 10-15 éves távlatban (új sportkoncepció megalkotása). Azon sportágakat kell felkarolnunk, amelyeknek egyrészt hagyományai vannak, másrészt alapsportágak, illetve olimpiai sportágak, hiszen ezek a legértékesebbek. Egy fejlesztési koncepció pedig csak szigorú értékrend alapján működhet, csak olyan sportokat érdemes kiemelni, ahol igazi értékek vannak.

Természetesen nem feledkezhetünk meg a diákolimpiák rendszeréről sem, hiszen a tanuló ifjúságnak komoly motivációt jelentenek az itt elért sikerek.

A diákolimpiák szerves egységben kell működjenek az egyesületekben folyó sportérettel, a kettő elválaszthatatlan egymástól.

A városban meg kell teremteni a feltételeit egy sportiskolai rendszerű kiválasztásnak, ahol szintén a testnevelőké a kulcsszerep. Ezen kiválasztás révén az „iskola – egyesület – szülő” hármas egysége adhatja alapját a tervszerű képzésnek.

Alapvető változásra van szükség a város sportvezetésében is, hiszen jelenleg nem az „értékelvű”, az értékek mentén gazdálkodó szemlélet uralkodik, hanem a túlélés, a bizonyos „lobby” érdekek alapján folyó pénzosztás, és néhány „hórukk” rendezvény szervezése.

Szemléletváltásra van szükség, olyan szemléletre, amely azt nézi, hogy lehet valamit megoldani, hogy lehet fejlődni, pályázni, nyitottnak lenni minden, a város sportját elősegítő ötletre.

Értékelvű szemléletre, amely tud különbséget tenni valódi kincseink és talán kevésbé fontos sportágak, rendezvények között (amelyek csak viszik a pénzt, igazi sportértékük valójában igen alacsony). Csak ez a szemléletváltás és tervszerű sportfejlesztés lehet a jövő!

Egészséges életmód és a sport

Egyre több gyermek él mozgásszegény életmódot, szabadidejük nagy részét a négy fal között töltik, a számítógép mellett vagy a televízió előtt. A megállapítás, hogy egyre több a túlsúlyos és elhízott gyermek, tapasztalati tényeken alapul. Egy hazai felmérés szerint a 18-69 éves felnőtt lakosság körében a fizikai aktivitásra fordított idő nem több naponta 7-14 percnél, sőt a felnőtt nők **81,2%-a**, és a felnőtt férfiak **66,8%-a** még soha életében nem sportolt. A negatív tendencia már gyermekkorban elkezdődik, amelynek következményeként az 5-18 éves korosztály körében a mozgásszervi megbetegedések aránya nemcsak korcsoportonként, hanem évről-évre egyre nő. Egy 2002-es felmérés alapján a 17 éves serdülők **45 %-a** szenved valamilyen mozgásszervi megbetegedésben, az elhízott gyermekek aránya pedig az egyes

korcsoportokban 3% és 8 % között ingadozik. Ennél is megdöbbentőbb az az adat, miszerint az amúgy koruktól fogva is nagyobb mozgást igénylő gyerekek közül a fiúk 63, a lányok 70 %-a a heti átlagosan 2 x 45 perces testnevelési órán kívül semmit sem sportol. Ezekkel az adatokkal hazánk a gyors változásokat sürgető, szomorú 32. helyet foglalja el a WHO 2003-ban, 35 országban végzett felmérésében.

Az önkormányzat feladata az egészséges életmód ösztönzése, a sporttal járó kockázatok csökkentése, a káros önvészélyeztető tendenciák (drog, dopping, alkohol) korlátozása, a sporttevékenységnek a környezetvédelemmel és a területfejlesztéssel való összeegyeztetése.

Az eltelt időszakban a városban folyamatosan szűntek meg a sportolási, kikapcsolódási lehetőségek. Az egészséges életmód elérhetővé tétele miatt indokolt egy olyan sportkomplexum létrehozását célzó beruházás megkezdése, amely hosszú távon biztosítja a sportolási lehetőséget a város és a szűkebb régió lakói számára.

Ez a nemzetközi színvonalú létesítmény tartalmazna:

- sportcsarnokot,
- futópályát,
- sportuszodát, élményfürdőt, hullámfürdőt, jacuzzit
- ökoházat,
- bűvárbázist, bűvár-akváriumot,
- szaunákat,
- sportpályákat,
- színház és koncert arénát,
- mászófalat,
- egészség-centumot (súlyterápiás kezelést, fényterápiás kezelést, masszázst, akupunktúra, iszapkezelés, elektromos kezelések, súlyfürdő, sóbarlang, relaxációs-egység),
- túrabázist,
- strandröplabda pályát,
- játszóházat, valamint tanösvényt.

A komplexum rendelkezne továbbá vízi színpaddal, ahol különböző kulturális események kapnának teret. A központ fel lenne szerelve apartmanokkal, szálláslehetőséggel, egyben biztosítaná edzőtáborok szervezésének lehetőségét és sportturisták megfelelő színvonalú fogadását. A központ egyben túrakerékpár és túralovaglás kiinduló hely lenne. A szükséges infrastruktúrával a várhoz induló kötélpályás felvonó kiindulási pontja is lehetne.

Célja:

- Fiataloknak és időseknek sportolási lehetőség biztosítása téli-nyári üzemeltetéssel.
- Kikapcsolódás, regenerálódás lehetővé tétele, sportturizmus fejlesztése.
- Széleskörű szórakozási lehetőség nyújtása, az elvándorlás csökkentése.
- Magas színvonalú közösségi hely létrehozása.
- Tömegsport fejlesztése.
- A versenysport fejlesztése, valamint az egészség-központú életmódváltás lehetőségének biztosítása.
- Felvilágosító munka végzése.
- A városban születettek várható élettartamának meghosszabbítása.
- Szemléletváltás elérése.
- Egy nemzetközi elvárásoknak, standardoknak megfelelő sportközpont építése.
- Természetgyógyászati főiskola beindítása.
- A városban meglévő sportegyesületek, sportszervezetek fejlesztése.
- A sportmozgalomban rendszeresen részt vevők számának növelése.

- Tehetség-kutatási és utánpótlás-nevelési központ létrehozása.
- A bajnoki rendszer bővítése és a nemzetközi események számának növelése.
- Nagyobb hangsúly a fogyatékkal élők és hátrányos helyzetűek sportolási lehetőségén.
- A szabadidősportban nagyobb programkínálattal és a feltételek javításával, a résztvevők számának növelése.

A meglévő, megfelelően felkészített szakembergárda egy része hamarosan kiöregszik, és nyugdíjba vonul, vagy már felhagyott tevékenységével. Lényeges feladat pótlásukról gondoskodni. A beiskolázásoknál elsősorban a sportág-orientáltságot, a megyei- városi származást, a helyi kötődést kell figyelembe venni. Az edzők sportág választásánál, a beiskolázásnál pedig a városi-fejlesztési programot kell figyelembe venni. A versenysport központokban biztosítani kell a megfelelő szakemberek letelepedését, megélhetését.

A központ a város tágabb vonzáskörzetében élő családostok számára is megfelelő kikapcsolódásra nyújtana lehetőséget, nem utolsósorban Budapest célközönség vonatkozásában is. Sok képzett természetgyógyász dolgozik a városban, a fejlesztéssel megvalósulna az egészség-iparban érdekelt vállalkozók bevonása és egy, központi helyre való koncentrálása.

A régió egyik legszebb részén, a régi strand területén kerülne a projekt megvalósításra. Nap- és egyéb alternatív energiák, öko-erőforrások igénybevételel történne a létesítmény energia-ellátásának részbeni biztosítása.

A kivitelezés alapvetően sport-és egészségközpontú beruházást céloz, de a terület későbbi igények felmerülése esetén tovább fejleszthető.

A beruházás eredményeképpen különböző gyógy-terápiás intézetek bevonásával egészségközpont valósulna meg.

A cél elérése

A kulturális, közművelődési intézmények finanszírozásának átalakításával a tevékenység finanszírozást kell megerősíteni.

A civil szerveződések kulturális tevékenységének koordinációjával el kell érni a közéleti hatásuk növekedését.

A könyvtári szolgáltatást a Nógrád Megyei Önkormányzattal közös finanszírozásban célszerű biztosítani, amennyiben ez nem rendezhető megnyugtatóan, meg kell vizsgálni az önállóan működő szolgáltatás biztosításának lehetőségét.

A néptáncművészet fenntartását, oktatását, amennyiben a jelenlegi gazdálkodási rendszer nem tartható fenn, a Váczi Gyula Alapfokú, Művészetoktatási Intézmény keretein belül kell megszervezni.

El kell érni, hogy az iskolai sportudvarok, tornatermek lehetőségeinek erőteljesebb bevonásával szélesedjen a tömegsport eszközbázisa.

A városi Sportcsarnok felújításával, átalakításával a versenysport és a tömegsport lehetőségei nagyban javulnak.

Az új sportcentrum létrehozása a ciklus végéig megkezdődhet.

2.1.3. A szociális gondoskodás racionalizálása

A helyi szociálpolitika célkitűzése a településen meglévő egyenlőtlenségek mérséklése és az esélyegyenlőség megteremtése. Népeségmegtartásra gyakorolt hatásán keresztül kedvezően hat a versenyképesség, a környezet, a kulturális és épített örökség fenntarthatóságára.

Az önkormányzathoz kötődő ellátórendszer fejlesztésének hatékony végrehajtása érdekében erősíteni szükséges az intézményrendszer működésének a többi humán ágazattal való szoros együttműködésének koordinációját.

Salgótarjánban a szuburbanizációs és dezurbanizációs folyamatok felerősödésével együtt járó slumosodás (fizikai és társadalmi erodálódás) és a lakóhelyi szegregáció problémáira kell választ adni. A leromló városrészek a szociális problémák (munkanélküliség, inaktivitás) nagyobb igényt jeleznek a szociálpolitikai megoldásokra.

A városi lakosság előregedése miatt növekszik a szociális ellátórendszer iránti igény, így önmagában is növelni kell az időseket érintő szociális ellátás színvonalát, hogy a szociális ellátáshoz való hozzáférésben az esélyegyenlőség elve érvényesülhessen.

A szociális ellátásokat igénybevevők körében erősíteni kell az egyéni felelősségérzetet és a szociális helyzet javítására irányuló öntevékenységet. Előnyt kell kapjanak azok, akik saját maguk is jelentős erőfeszítéseket tesznek helyzetük jobbítására. A közvetlen pénzbeli segélyezési formák helyett a közvetett formák kapjanak nagyobb szerepet.

A támogatási rendszeren belül a pénzbeli támogatások arányát úgy kell változtatni, hogy az életminőséget közvetlenül és ellenőrizhetően javító formák alkalmazása kerüljön előtérbe.

Alapvető kötelezettség az idős emberekről való gondoskodás, amely feladat elvégzésére, a központi költségvetési források növelése érdekében a többcélú kistérségi társulást szervezetét is igénybe kell venni.

A cél elérése

A szociális támogatásoknak a legszegényebbekhez kell eljutniuk, ugyanakkor a szolgáltatások nem szabad, hogy ellenérdekeltséget teremtsenek a munkavállalásban.

Az öngondoskodás elvárása nem megkerülhető szempont az önmagukról gondoskodni nem tudó egyének és családok ellátásának megítélésében, de a társadalmi szolidaritást nem szoríthatja ki. Ezen alapvetően a szociális támogatásokra irányuló szabályozás változtatásánál érvényesíteni kell.

A szociális ellátórendszer belső arányainak átrendezése során a rendszeres és eseti támogatások túlsúlya helyett a sokszínű és differenciált szolgáltatásokat kell előtérbe helyezni.

2.1.4. Az egészségügyi alapellátás stabilizálása

Az egészségi állapot, mint a humán erőforrás meghatározó eleme, elsősorban a város versenyképességének növeléséhez járulhat hozzá, és pozitívan hat a felzárkózás esélyeire.

Az egészségi állapot javításában a legfontosabb a megelőzés erősítése. Ennek érdekében alapvető fontosságú egyrészt az egészséges, mozgás gazdag életmód feltételrendszerének, szükséges infrastruktúrájának, másrészt a jól működő, korszerű egészségügyi alapellátásnak az elérhetősége. Ezért fontos a háziorvosokkal való ellátás és szolgáltatási színvonal megkülönböztetett figyelemmel kísérése. Az egészséges életmódra nevelés kulcsfontosságú, melyhez szükséges más területek (oktatás, művelődés, szociális feladat stb.) együttműködésének koordinálása.

Az önkormányzatnak jogszabályilag meghatározott kötelezettsége polgárai részére az egészségügyi alapellátás és ez által az egészséghez való jog biztosítása.

Az egészséggel összefüggő elképzelés nem korlátozódhat az egészségügyi ellátás definiálására, hanem a kapcsolódó önkormányzati feladatok koordinációját is igényli.

A gyógyítás lehetőségei mindig korlátozottak, a megelőzés és az emberi környezet formálásának szinergizmusa eredményezhet valós megoldást.

A feladatok között a legfontosabb, hogy az állampolgárt be kell vonni, aktív részesévé kell tenni egészsége megőrzésének, illetve helyreállításának folyamatában. A megelőzés szempontjainak szem előtt tartásával kell figyelemmel lenni a vállalkozói orvosokkal ellátott alapellátás működésére. Lakóhelytől függetlenül egyenlő esélyt kell biztosítani mindenki számára az orvoshoz fordulásra, el kell érni, hogy egészségi állapottól függetlenül rendszeressé váljanak az állampolgár találkozásai az orvossal. El kell érni, hogy az épület és eszközprivatizált körzeti orvosi rendelőkben a tulajdonosok biztosítsák a jogszabályban előírt eszközöket. Folyamatosan gondoskodni kell a rendelők elhasználadott, elavult eszközeinek pótlásáról.

Szorgalmazni kell az emberközpontú, költségkímélő ellátások kiépülését. Az egészségügy és a szociálpolitika határterületén igényekhez igazodó választékot indokolt kínálni a házi ápolás és a gondozást is nyújtó idősok háza között (amely utóbbi a lakásállomány mobilitásában is szerepet játszhat). Figyelemmel kell lenni a város regionális szerepére és hatására is. A kiegészítő szolgáltatás létrehozása és működtetése kapcsán – önkéntes társulások keretében – be kell vonni a vonzáskörzeten belül lévő társönkormányzatokat. A kölcsönös előnyökön túl, ezáltal a térség ellátó hálózata racionalizálható, megszüntethetők a párhuzamosságok és belső forrás felszabadítás érhető el.

Az iskolai ellátásban az egészséges életmódra nevelésnek és a megelőző tevékenységnek olyan hangsúlyt kell kapnia, mint a már kialakult betegségek kezelésének. Propaganda tevékenységgel, az iskolai nevelés eszközeivel el kell érni az egészségre káros szenvedélybetegségek kialakulásának csökkenését.

A cél elérése

E területen a legfontosabb célkitűzés, hogy a lakosság hosszabb egészségben eltöltött életet tudjon megélni.

Az egészségi állapot javulásához a kapcsolódó szakterületek (oktatás, közművelődés, szociálpolitika) által elvégzendő feladatok koordinációjának megteremtése az egyének egészségtudatosságának bátorításához vezet.

Az egészségügyben sem mellőzhető a költségtakarékosság, tehát az önkormányzat hatékonyan, magas színvonalon működő egészségügyi ellátásban érdekelt. Az önkormányzatnak erőteljesen figyelemmel kell kísérnie a szolgáltatók működését, különös figyelemmel arra, hogy alkalmazzák-e a korszerű technológiákat és eljárásokat, és alkalmazkodnak-e a változó szükségletekhez.

A káros szenvedélyek (túlzott alkoholfogyasztás, dohányzás, drogfogyasztás stb.) elleni küzdelemben a lakosság aktív támogatására és szimpátiájára építve különféle programokkal erősíteni kell a prevenciót. A nevelés, az oktatás iskolai rendszerének és a gyermeket nevelő lakosság felkészítésének fejlesztésével elő kell segíteni a veszélyhelyzetek megelőzését.

2.1.5. A lakásellátás minőségi mutatóinak javítása

Az önkormányzat közigazgatási területén a lakásállomány mennyiségi mutatói kedvezőek, hiszen az egy lakásra jutó személyek száma 2,2 fő, miközben az országos adat 2,39 fő és a Nógrád megyei 2,41 fő 2005. évben. Tehát mennyiségét tekintve a lakásállomány elégséges csupán minőségét és összetételét tekintve indokol változtatást.

Az életkörülmények alakulásában, a jövőben is meghatározó jelentősége lesz annak, hogy a településen milyen irányban változik a lakásellátás helyzete. Abból adódóan, hogy a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes

szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény alapján az önkormányzati bérlakások jelentős része értékesítésre került, az önkormányzat lakásellátásban elfoglalt szerepe csökkent ugyan, de felelőssége nem tudott változni alapvetően, illetve minőségét tekintve alakult át.

Az ellátási felelősség lényegében azon esetekben erőteljesebb, ahol a jövedelmi viszonyok alapján a privát szektor bérleti feltételeit vállalni képtelen rétegek elhelyezéséről van szó. A lakhatás szociális támogatásának figyelembe vétele mellett sem lehet cél a nem rentábilis működtetés.

A település fejlődéspolitikai érdekei alapján a szándék, elsősorban az építési telkek kínálat növelésében jelentkezik, annak érdekében, hogy a város polgárai saját tulajdonú és a jövedelmi viszonyaik alapján vállalt minőségű lakásban lakhassanak.

Az előzőek szerint megváltozott helyzetben az önkormányzati cselekvés irányai a későbbi években az alábbiak:

- A bérlakás állomány egy része a szociális helyzetük alapján lakhatás feltételeit biztosítani képtelen rétegek elhelyezését biztosíthatja, más része átmeneti megoldást jelent azoknak, akik a saját tulajdon megszerzéséig veszik igénybe.

A szociális alapú bérlőkijelölés minden esetben vizsgálni kell a bérlő jövedelmi viszonyait és a bérlet működtetési költségeit. Amennyiben a bérlő jövedelme az esetlegesen számításba vehető szociális támogatással együtt sem biztosítja a bérleti időtartamra megnyugtató módon a finanszírozási forrásokat, a bérleti kijelölés nem realizálható. Bérleti szerződés csak olyan lakásra köthető, ahol igazolható módon a bérlő képes a megélhetési költségek mellett biztonsággal a lakás működtetési kiadásait finanszírozni.

Bérleti szerződés csak határozott időtartamra köthető bérleti díjelőleg kikötése mellett.

- A következő négy évben 50-60 magánlakás bérlakás céljára történő megvásárlását lehet célul kitűzni, amennyiben központi pályázatokon a szükséges források megszerezhetők. A megvásárolandó lakásoknak alapvetően a bontandó lakások pótlását kell szolgálja.
- Az önkormányzati erőforrások egy részét családi ház építésére alkalmas telekellátás növelésére kell fordítani annak érdekében, hogy magas minőségi színvonalat elérő lakóépületek épüljenek a városban. A családi házak megépülésével a lakás mobilitás is lendületet kap, miáltal a többszintes lakóépületekben az első lakást megszerző fiatal házaspárok kedvezőbb lehetőségekhez juthatnak.
- A bérlakások felújítására rendelkezésre álló források felhasználásának tervszerűségét fokozni kell, törekedve az egyes lakóépületek komplex rendbetételére.

A cél elérése

Az önkormányzat tulajdonában hosszabb távon megtartandó épület és lakásállomány felújítása, korszerűsítése és lepusztulásának megakadályozása feltétlenül szükséges, amely kedvezően hat a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóságra, és az épített környezet megóvásán túl a korszerűsítések a környezeti terhelést is csökkentik.

A lakhatási költségek csökkentése érdekében szükséges az épületek felújítása során az energiahatékonyság növelése.

Az önkormányzati lakásállomány minőségi összetételének javulása a kolónialakások ütemes megszüntetésén keresztül történhet. A megszűnő lakások helyett, figyelemmel a pályázati lehetőségekre is, magántulajdonú lakások bérlakás céljára történő megvásárlása a leggazdaságosabb megoldás.

2.2 Városrehabilitáció

INTÉZKEDÉS: *Terület előkészítés, új komplex városrendezési terv készítése ipari és kommunális övezetek szétválasztása*

A település szerkezete a több mint évszázados fejlődési periódusa során folyamatosan alakult a jelenlegi ismert formára.

A városfejlesztési irányok stratégiai kijelölését (valamennyi területét átfogóan: gazdaság fejlesztése, sport, szórakozás, kultúra idegenforgalom) követően kerülne sor az új stratégiának megfelelő városrendezési tervek elkészítésére, amely a kijelölt fejlődési irányoknak megfelelő területi és hatósági háttérét adja.

A cél alapvetően a város alkalmassá tétele az új komplex terület- és városrendezési terv megalkotásán keresztül a jövőbeni struktúráknak történő minél jobb megfelelésre, amely a fejlődést és átalakulást kiszolgálni tudja.

Ezen túlmenően lehetőség nyílik arra, hogy az előző fejlődési ciklusok során kialakult sok esetben előnytelen településszerkezet kedvezően megváltozzon. A korábbi iparosításkor a termelőüzemek az akkori város peremén létesültek, de az időközben növekvő város ezeket körbeépítette, és belterületekké váltak. A tervezett fázisban célszerű a kommunális és ipari övezeteket egymás akadályozása és zavarása miatt szétválasztani, azokat a rendezési tervekben előre kijelölni.

INTÉZKEDÉS: *Kerékpárút építés*

A kerékpározás és a célirányos kerékpáros közlekedés terjedése a fejlettebb országokban általános jelenség és remélhetőleg ez a trend nálunk is egyre erősebbé válik.

Salgótarján önkormányzatának, a városnak érdeke a kerékpáros „kultúra” térnyerése, hiszen fontos célokat szolgál:

- a városi kerékpáros közlekedés meghonosítása, a gépjármű közlekedés fenntarthatóságának erősítése,
- a városlakók környezeti terhelésének csökkentése, a gépjármű forgalommal összefüggő környezetvédelmi károk enyhítése,
- a kerékpáros szabadidős tevékenység elterjesztésével a lakosság egészségi állapotának, erőnlétének javítása,
- a város és a térség turisztikai vonzerejének növelése.

A megvalósításnak a szükséges infrastruktúra (kerékpárutak, kerékpártárolók stb.) megépítésén túl részét kell képezze a szervezési, kommunikációs és közlekedésbiztonsági feladatok folyamatos kezelése, megoldása.

INTÉZKEDÉS: *Közlekedés korszerűsítés*

Az elmúlt egy-két évtizedben átfogó elemzésen alapuló, hosszú távon is helytálló közlekedésfejlesztési, korszerűsítési koncepció nem készült, ezt sürgősen pótolni kell.

A cél alapvetően a város élhetőbbé tétele oly módon, hogy:

- javuljon a tömegközlekedés áttekinthetősége, kapcsolati rendszere és járműállományának minősége,
- legyen érdemes a tömegközlekedést minél nagyobb arányban igénybe venni,
- csökkenjen a környezeti terhelés,
- mód nyíljon a városközpont mint legfontosabb közfunkciós élettér lehető legnagyobb tehermentesítésére, s így funkciójának átalakítására, gazdagabbá tételére. A

megvalósítás során intenzív együttműködés szükséges a szakminisztériummal, valamint a közútkezelő és a Volán társasággal.

Gyors eredmények e területen nem várhatóak – a jelentős költségek és a projektek logikai egymásra épülésének szükséges időigénye okán –, de a várható eredmények megérik a türelmet, hiszen:

- funkcionálisan rendezettebbé, hatékonyabbá válhat a közlekedési kapcsolatrendszer,
- új és jobb közlekedési szokások jelenhetnek meg, nyerhetnek teret,
- oldódhat a város belső túlterheltsége,
- csökkenhet a zaj, a szag hatása, a füst és a por, melynek következtében a városlakók egészségesebb körülmények között élhetnek,
- javulhat a tömegközlekedés minősége, a járművek műszaki állapota, komfortja.

INTÉZKEDÉS: Környezetvédelem

Az önkormányzatnak a környezetvédelem területén jelentős mandátumai és egyben komoly feladatai vannak. Salgótarján táji adottságai, jövőbeni gazdasági és turisztikai tervei a környezetvédelem kiemelt kezelését gyakorlatilag kötelezővé teszik a város számára.

Ezért vállalni kell a kötelezettségek minél szélesebb körű teljesítését, de emellett célszerű élni a környezetvédelem kínálta lehetőségekkel is.

A környezet védelméhez és annak kontrolljához szervezeti és civil együttműködés és hatékony információs rendszer szükséges, melyben az önkormányzat kezdeményező szerepe, majd koordinációja elengedhetetlen.

A környezetvédelemhez kapcsolódó lehetőségek kihasználása, eredménnyé formálása Salgótarján jövőbeni gazdaságának egyik fontos része lehet. Ezért az önkormányzat saját eszközeivel segíti egy ilyen iparág meghonosítását és a hozzá kapcsolódó képzési háttér kiépítését.

INTÉZKEDÉS: Városi közműszolgáltatók és szolgáltatások fejlesztése

A közműszolgáltatások minősége és versenyképessége a város lakói, intézményei és vállalkozásai számára egyaránt kiemelt fontossággal bírnak, az „Élhető város” alapfeltételei.

A társaságok részéről azonban a jövőben követelményként kell megfogalmazni, hogy az eddigi statikus üzletpolitikájuk felől nyissanak a dinamikus, terjeszkedő, s nyugodtan kimondhatjuk, a melléktevékenységek vonatkozásában kifejezetten profilorientált vállalatok irányába.

Az önkormányzat mint tulajdonos egyrészt követelményként támaszthatja elvárásait, de egyben segíteni is van módja azon tényezők érvényesülését, amelyek a célok elérését szolgálhatják.

Ilyen elemek a:

- társaságokban meglévő szinergiák,
- hatékony érdekeltségi rendszer kialakítása
 - tulajdonosi struktúrán keresztül
 - vezetélméleti módszerekkel,
- tőkeerős szakmai befektetők bevonása,
- működtető termelő eszközök fejlesztése,
- nyitás az innováció, a know-how bevonása felé
- a vagyonkezelésben rejlő lehetőségek kihasználása,
- a szolgáltatásokkal, gazdálkodással kapcsolatos gondolkodásmód radikális megváltoztatása a vállalatoknál - és az önkormányzatnál, pontosabban hivatalnál.

A társaságok szükséges mértékű és irányú átalakítása már 2007-ben megkezdődhet, de az egyes cégek lényegesen eltérő adottságait messzemenően figyelembe kell venni.

A 2007-ben esedékes átvilágítás eredményeire támaszkodva az érdemi változtatások 2007-2009 közötti időszakban végrehajthatók, de a jelenleg látható keretfeltételek ismeretében a kitűzhető célok és struktúraváltozás 4-5 év alatt teljesíthető maradéktalanul.

Az eredményes gazdálkodáson túl elvárásként kell megfogalmazni, hogy a társaságok a jelenleginél sokkal intenzívebben kapcsolódjanak be a város mindennapi életébe, valódi partnereivé váljanak az önkormányzatnak a „városépítésben”.

INTÉZKEDÉS: Lakóparkok és közhasznú infrastruktúrák építése, szociális infrastruktúra fejlesztése

A lakásállomány bővítését a város fejlődésének jelenlegi a szakaszában nem a lakosságszám növekedése generálja, hanem az előző időszak tömeges, de többségében alacsony színvonalú lakások átalakítása a mai kortól elvárható színvonalúra, ezáltal növelve az ott lakók életkilátásait és életesélyeit, ami természetesen a város további jövőjét fogja alapjaiban befolyásolni.

A rendszerváltás előtti utolsó években került a nyugati városrész kialakításra, azt követően sajnálatosan korszerű társasházak a Kálvária ház kivételével városunkban nem készültek, pedig a mai építőipar az elmúlt évtizedben újkori történelmének legnagyobb technikai fejlődésén ment keresztül. Képes lenne modern alacsony energiaigényű, és a mai életvitelhez igazodni tudó lakások tömeges előállítására, ha az igények és a lehetőségek összhangja megteremtődne.

A korszerű technológiával épült, és alacsony fenntartási költségekkel üzemeltethető lakások és szociális infrastruktúrák építése a város egykori kolóniai, üzemei területén az elkövetkező időszak elkerülhetetlen kihívását jelentik. Az ennek való megfelelésre tudatos tervezéssel, és a magánszférával közösen megvalósítandó projektekkel tudja Salgótarján megadni a helyes választ.

3. Gondoskodó város programja

3.1 Partnerségi program

INTÉZKEDÉS: PPP jellegű együttműködések

Az önkormányzatoktól az elmúlt időszakban éveken keresztül forrásokat vont el a központi költségvetés, ezért tervezett beruházásaikat halasztani kellett, mert a rendelkezésre álló forrásait szinte teljes egészében működésre fordítják. A forráshiány miatt zsugorodó önkormányzatok szakembergárdája is beszűkült, az ilyen beruházások bonyolítására és üzemeltetésére alkalmas szakemberei már rég a magánszférába távoztak. Emiatt a beruházásokban való részvételük csak korlátozott és kevésbé tud hatékony lenni. A kitűzött stratégiai célok eléréséhez, szükséges a valamennyi erőforrással bőségesen rendelkező magánszféra, azaz a magántőke bevonása.

A privát- és a közszféra partnerségi együttműködése természetesen nem csodaszer, és az önkormányzat a magánszférától semmiféle ajándékot nem kap. A magántőke fizetség, azaz a befektetés kockázatának megfelelő tisztos haszon reményében kíván partnerségre lépni a közszférával. A közszféra ezáltal esélyhez jut, hogy a jelen fuldokló költségvetési (működési) költségek teszik ki szinte a teljes költségvetést) szorításából kicsit kilépve, terveit meg tudja valósítani, amelyek hozadéka nehezen mérhető azonnali forintokban. A jövőbe történő befektetés hozadéka nem közvetlenül, és nem rövidtávon, hanem távolabbi időszoron fognak jelentkezni.

INTÉZKEDÉS: Az üzleti környezet javítása, vállalkozás-támogatás

A program célja olyan komplex intézkedés-csomag kialakítása, amely törvény által is megengedett eszközökkel hozzájárulhat ahhoz, hogy ne növekedjen a vállalkozások elvándorlása, illetve Salgótarjában minél több új, sikeres vállalkozás jöjjön létre és működjön. A program intézkedéseket határoz meg az önkormányzati ügyintézés felgyorsítására, a helyi vállalkozások részére piacteremtésre – közbeszerzés, gazdasági kapcsolatok és PR -, valamint intézményes segítségnyújtásra (tanácsadás). Helyi ügyekben rendszeres gazdasági konzultációt, a fejlesztéseknél valós gazdasági hozadék elvárását helyez előtérbe. A városi elismerési rendszerben az intézkedés csomag helyt ad a sikeres, főleg fiatal vállalkozások díjazásának.

INTÉZKEDÉS: Lokálpatrióta szemléletű közbeszerzések

A program célja a helyi vállalkozások ösztönzése a közbeszerzési pályázatokon való aktívabb részvételre, a konzorciális kapcsolatokban rejlő versenyelőnyök kihasználására, az eljárások tisztaságával összefüggésben a vállalkozói bizalom helyreállítása, a Közbeszerzési Törvény által megengedhető eszközökkel a helyi vállalkozások nyereségi esélyeinek növelése Salgótarján MJV közbeszerzési pályázatain, beszerzéseiben. Az intézkedések között szerepel az átláthatóság biztosítása nagyfokú nyilvánossággal (a kötelezően előírtnál szélesebb körű publikáció helyben), a potenciális szállítókról/szolgáltatókról folyamatos információgyűjtés, az ajánlattételi felhívások feltételeinek helyi adottságok szerinti meghatározása, a nemzeti értékhatár alatti beszerzések szabályozása, illetve a helyi kisvállalkozások képzése.

INTÉZKEDÉS: Adópolitika

A helyi adó az önkormányzat saját bevételeinek legjelentősebb és leglényegesebb eleme, hiszen volumenében elkerülhetetlenül szükséges a közfeladatok finanszírozását illetően, miközben hatással van az itt élő magánszemélyek és vállalkozók anyagi terheire.

A helyi adóztatásnak alkalmazkodnia kell a Kormány helyi adópolitikájához, amely egyben biztosítja az EU jogrendjével való harmonizációt is.

A helyi adó hosszú távon, egyre erőteljesebben kapcsolódik be az önkormányzatok finanszírozásába, figyelemmel a Kormány által elképzelt adóztatási változásokra is, amely szerint 2008-tól bevezetésre kerül az értékalapú ingatlanadóztatás.

Az önkormányzat a helyi adóerő képesség növekedésében érdekelt, hiszen ez azt mutatja, hogy a településen a vállalkozások fejlődnek.

Fontos, hogy az alkalmazott adópolitika stabil, kiszámítható, egyértelmű legyen, és fogalmazza meg a kötelezettségeket.

Az elmúlt időszakban

- az iparüzési,
- az építményadó,
- az idegenforgalmi adónemből származott bevétel.

A cél elérése

Fontos, hogy minden évben, a költségvetési koncepcióhoz kapcsolódva kerüljön megvizsgálásra a helyi adóztatás által nyújtott bevételszerzési lehetőség. Ennek keretén belül lehet meghatározni adó-fajtánként az érintett adózói kör nagyságát, illetve az adóztatás hatásait.

Fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az adózók fizetési morálja javuljon, ennek érdekében az éves költségvetésekről szóló gazdasági tájékoztatók, beszámolókból számot kell adni az adóinktlévségek nagyságáról, a beszédre tett intézkedésekről, valamint az intézkedések alapján elért eredményekről.

INTÉZKEDÉS: A kistérség településeivel való kapcsolat

A kistérség a térségi önszerveződés legfontosabb színtere, ilyen értelemben a szubszidiaritás, a decentralizáció és a helyi partnerség meghatározó szintje. A kistérségi együttműködésnek elsődleges feladata, hogy biztosítsa a kistérségi szintű tervezést, térségi léptékben integrált projektek megvalósulását, a helyi szint érdekeinek összefogását és képviselését. Fontos a szerepe az elaprózottan jelentkező önkormányzati feladatellátás partnerségen alapuló hatékonyabb megszervezésében is.

Salgótarján sulya, szerepe a térség társadalmi-gazdasági életében meghatározó és a későbbi időszakokban is megmarad.

Középfokú ellátást biztosító intézményhálózata jórészt kiépült.

A város és térsége egymásra épül, így az optimális fejlődése sem képzelhető el a városkörnyék nélkül. Az önkormányzati feladatok ellátásában el kell mozdulni abba az irányba, amely a szolgáltatások végzésében olyan egymásra épülő hálózatot alakít ki, ahol leghatékonyabban valósulhat meg a munkavégzés. A munkamegosztásban a hatékonyság alapelve kell, hogy meghatározó legyen.

Alapvetően közös érdek a vonzáskörzet községei népességmegtartó képességének fokozása. Ezt szolgálja a községek alapfokú infrastrukturális ellátottságának javítása. A közös fellépés, a támogatható projektnagyság közös kimunkálása az Európai Unió forrásainak megszerzésében elengedhetetlen.

Az alapfokú iskolai ellátásban a tanulók száma a nyolcvanas évek óta csökken. Mára az a helyzet állt elő, hogy különösen a térség kisebb településein sem szakmailag, sem gazdaságilag nem lehet biztosítani a gyermekek számára a tanulás alkotmányos feltételeit. Salgótarjánban fokozatosan növekszik az általános iskolai üres férőhelyek száma. Ezen a

helyzetben csak úgy lehet szakmailag és gazdaságilag a kedvezőbb ellátás irányába mozdulni, ha a kistérségben közös feladatellátás valósul meg, illetve a városhoz közeli településekről a tanulókat jelentősebb számban a város intézményhálózatába irányítják. A magasabb színvonalú oktatást, fajlagosan kedvezőbb anyagi erőforrás felhasználásával biztosító ellátó hálózat közös fenntartása mind a tanulónak, mind a fenntartó önkormányzatoknak kedvező megoldás.

A középfokú ellátásba alapvetően fontos a térség szakemberképzési igényeinek összehangolt biztosítása.

Célként lehet meghatározni a térség felsőfokú szakemberigényeinek biztosítása érdekében új felsőfokú tanintézet letelepítését a városba. Ennek elérésére a kormányzat irányába kezdeményezést tovább kell vinni.

A cél elérése

A Kormány erőforrásokat különít el a tartósan elmaradott térségek felzárkóztatására. El kell érni, hogy partnerségben a különféle pályázati források segítségével a területi és társadalmi hátrányok csökkenjenek.

A közoktatás térségi szintű összehangolása, megszervezése a gazdasági hatékonyság mellett a tanuláshoz való hozzáférés alkotmányos jogának biztosításában is jelentős elmozdulást jelent.

INTÉZKEDÉS: Civil szervezetekkel való kapcsolat

Az önkormányzati feladatok megvalósítása, források bevonása ma már elképzelhetetlen a civil szervezetekkel való együttműködés nélkül. A kapcsolattartás folytonossága, az információáramlás állandósága a Civil Fórum működésén keresztül valósulhat meg alpolgármesteri kapcsolattartással. Szükséges egy működő Civil Ház létrehozása egy városközponti ingatlanban, ahol a közös rendezvényeken, programokon túl egyes szervezetek klubjai is helyet kapnának. Közös pályázati lehetőségek kihasználása, városi közös programok, rendezvények szervezése szükséges.

3.2 Szociálpolitikai program

INTÉZKEDÉS: Munkaerőpiaci kínálati potenciál felmérése

Fontos a Munkaügyi Központtal való szoros együttműködés a Foglalkoztatási Paktum keretei között. Olyan képzéseket kell folytatni a városban, amelyek a gazdasági kitörési pontokként kezelt területeken munkaerőpiaci kínálatként fognak jelentkezni. Az oktatás tárgykörénél említettek figyelembe vételével.

INTÉZKEDÉS: Hulladékhasznosítási munkaprogram

A hulladékhasznosítás részben kötelező, részben szabadon választott „gyakorlat”. De tény, hogy a jövőben egyre inkább megkerülhetetlen tevékenység lesz és jelenleg komoly a lemaradásunk.

Az önkormányzatnak kifejezetten előnyös és ezért erőteljesen támogatnia célszerű a hulladékhasznosítás minél jelentősebb térnyerését, mert az hozzájárul a:

- környezetvédelemhez,
- tájrehabilitációhoz,
- a munka alapú szociális gondoskodáshoz,
- a humán, a technológiai és pénzügyi tőkebefektetések vonzásához.

A hulladékhasznosítás széleskörű értelmezését fenntartva, ezen belül érdemes megkülönböztetett figyelmet fordítani a biomassza alapú energiatermelésre vagy általában az alternatív energiaszektorra, mert ez Salgótarján adottságaihoz és gazdasági jövőképehez jól illeszkedhetne.

INTÉZKEDÉS: Átképzési rendszer

Ez csak részben önkormányzati feladat, ebben partnerség kellene a kormányzattal és fontos lenne központi források elkülönítése erre a célra, ilyenre most nagy szükség lenne a nagyarányú pedagógus elbocsátások és a dekoncentrált szervek régiósítása következtében megjelenő nagyarányú leépítések miatt országszerte. A Munkaügyi Központtal közös programok megszervezése szükséges.

INTÉZKEDÉS: Szépkorúak programja

A város „előregedése” évekkel ezelőtt megkezdődött. Az önkormányzat felelőssége a „szépkorúakról” való gondoskodás, nyugdíjas éveik szebbé tétele. Ehhez programok szervezésével (Idősek Karácsonya), nyugdíjas klubok működtetése, idősoththonok kialakítása (zagyvarónai iskola épülete) járulhat hozzá. Ezen túl kedvezmények igénybevételének lehetőségét kell kialakítani (Salgótarján-kártya).

INTÉZKEDÉS: Szociális alapú iparszerkezet

A szociális gazdaság megvalósításának kulcsszereplői:

- A programokat megtervező, lebonyolító non-profit (civil) szervezetek
- A célcsoport kiválasztásában közreműködő szervezetek (köztük Munkaügyi Központ)
- Az önkormányzat, amely akár feladatokat ad át, illetve projektek keretében egyéb munkalehetőséget szervez, biztosít (pl. barnamezős ipartelep rehabilitáció)
- A megrendeléseket biztosító vállalkozások és magánszemélyek

A sikeres megvalósítás elengedhetetlen feltétele a kulcsszereplők közötti partnerség, együttműködés, melynek alapjául szolgálhat a kistérségben megkötött Foglalkoztatási Paktum. További előfeltétel, hogy rendelkezésre álljanak támogatási források a komplex programok megvalósításához, melyre a ROP biztosíthat megfelelő kereteket.

4. Vonzó és szerethető város programja

4.1 A vonzás kritériumrendszere

INTÉZKEDÉS: *Az elvándorlás megakadályozásának programja*

A program célja Salgótarján város lakosságmegtartó-erejének fokozása, a képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozása, az elvándorolt szakemberek visszavonzása a városba, illetve lehetőség teremtése új szellemi kapacitások „betelepüléséhez” – mindezek által humán infrastruktúra biztosítása a jövőbeli iparszerkezet-átalakítási és fejlesztési programokhoz.

Az infrastruktúrát, megközelítést érintő kérdésekre kapcsolódó tervezési anyagok adnak választ, ez a tervezési dokumentum elsősorban a munkaerőpiaccal foglalkozik. A javasolt intézkedések kiemelik és támogatják a *helyi* műszaki képzés fontosságát, nyílt adatbázis létrehozását a más városban tanuló fiatalokról, azok tudásáról és kompetenciáiról, új pályázati rendszerek kialakítását a fiatalok bevonásához a tervezésbe esetleg projektmunkába. A dokumentum javaslatot tesz egy olyan tapasztalatszerző és tudásintenzív tranzitfoglalkoztatási társaság létrehozására, amely a jól képzett, nyelvet beszélő salgótarjáni fiatalokat innovatív, kreatív, high-tech tudást igénylő munkavégzésre közvetíti ki helyi cégekhez. A nyelvismerettel kapcsolatban a dokumentum kiemeli a gyakorlati szakmai nyelv oktatásának fejlesztését (pl. műszaki munkanyelv), illetve lehetőség teremtését az aktív nyelvhasználatra a városban. A városmarketing, mint kapcsolódó horizontális tevékenység területén egyik legfontosabb célcsoport a fiatalok köre, akiket szintén fiataloknak kell megszólítani a kommunikációban.

INTÉZKEDÉS: *Idegenforgalmi fejlesztések*

Salgótarján és környékének turizmusát alapvetően az átutazó turizmus jellemzi. Az elmúlt időszakban nem sikerült számottevő eredményt elérni sem az idegenforgalmi kínálat fejlesztése, bővítése, sem a meglévő szolgáltatások minőségének javítása terén.

Alapvető célként az eltöltött vendégéjszakák számának növekedése fogalmazható meg. Ennek elérése érdekében két fejlesztési területet határozunk meg:

Az idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése;

Idegenforgalmi attrakciók növelése;

A jövőben a város elsősorban az idegenforgalmi infrastruktúra fejlesztése területén kíván szerepet vállalni. Ezen túl a jelenlegi önkormányzati szerepvállalást fenn kívánja tartani, a Turinform Iroda, valamint a városi turisztikai honlap működtetésében. A jövőben erősíteni kívánja koordinációs tevékenységét ezen a területen. A turisztikai fejlesztések irányainak meghatározásánál a természeti, műemléki és ipartörténeti adottságainkra lehet építeni. Fejlesztendő terület a konferencia-turizmus.

INTÉZKEDÉS: *Megközelíthetőség javítása*

A megközelíthetőség a közlekedési kapcsolatrendszer jelentős javítása Salgótarján és a térség fejlődésének egyik kulcskérdése, mondhatni záloga.

Ugyanakkor a „megközelíthetőség” fogalmát a globalizáció kihívásaihoz és a határok gyakorlati megszűnéséhez igazodóan újra kell értelmezni, és valójában nem megközelíthetőségről – mint évtizedeken keresztül beivódott terminusról – kell beszélni, gondolkodni, projekteket megfogalmazni, hanem a térség újra bekapcsolásáról a nemzetközi közlekedési vérkeringésbe. Ennek gerince pedig nem lehet más, mint a természetes É-D-i közlekedési folyosó a Losonc-Salgótarján-Hatvan urbanisztikai tengely.

Ezért mielőbb, közös munkával (minisztériumok, önkormányzatok, szakértők) véglegesíteni és rögzíteni kell a hosszútávon helytálló és támogatott

- közlekedési kapcsolatrendszert, valamint
- az egyes közlekedési módok és vonalak funkcionális szerepét.

A vasút fejlesztésének legfontosabb elemei a szolgáltatás minőségének (pontosság, gyorsaság, komfort, stb.) javítása, valamint a funkciók hangsúlyosabb igazítása az önkormányzati és lakossági érdekekhez.

A legfontosabb kérdés azonban a közúti elérhetőség, ezen belül is kiemelt szereppel a 21-es út fejlesztése oly módon, hogy az komoly additív előnyöket is hordozzon.

Ennek feltétele:

- a 21-es út folyamatban és előkészítésben lévő négysávosításának befejezése,
- valamint Salgótarján megkerülésével az út folytatása Losoncig.

Az épülő tehermentesítő út fontossága mellett éles különbséget kell tenni a belváros tehermentesítése és egy tranzitszerepet betöltő közlekedési fővonal között, hiszen utóbbi ésszerűen csak a városon kívül valósítható meg.

A cél tehát egyértelműen egy négysávos (nem feltétlenül autót) főútvonal kiépítése Hatvan és Losonc között, de Salgótarján megkerülésével.

INTÉZKEDÉS: Tájrehabilitáció

Salgótarjánnak fontos erőforrása saját környezete, táji adottsága. Valódi érték formálásához azonban szükséges egy tiszta, ápoltság, ésszerűen hasznosított táji környezet kialakítása és megőrzése azért, hogy ténylegesen alapozhassunk ezen adottságra a turizmusban, és persze azért is, hogy az itt lakók szabályozottan, de örömmel vehessék igénybe a saját környezetük nyújtotta lehetőségeket.

A gyakorlatias elemző munka azt mutatja, hogy táji adottságaink fejlesztése és megővése elsősorban a kezdeményező képességen, a koordinációs és egyeztetési feladatok felvállalásán, valamint a szigorú és rendkívül szervezett ellenőrzésen múlik. Az előrelépés e területen elengedhetetlen, mely nem kizárólag pénzkérdés, de kétségtelenül komoly szervezőmunkát igényel nemcsak városi, hanem legalább kistérségi szinten is.

INTÉZKEDÉS: palócország.hu

Térségi vezető honlap létrehozása a palóc kultúra ápolására és a környezetünk napi életének – katalizátor alapú – jobbítására.

Palócország mint virtuális ország felépítésével a város magához veheti a térség informális központjának szerepét. Ezen térség internetes szellemi potenciáljának egységesítése a palóc identitás alatt, s erejének palócföld felvirágoztatására fordítása, egyesítve az országban és a világban érzelmileg palóc szürkeállománnyal: rég nem tapasztalt erő létrehozására. Segítsük kiemelkedni témakörönként az átlagon felüli képességeket, segítsünk abban, hogy a hasznos álmaik Palócország fejlődésére és a saját javukra megvalósuljanak.

Hozza közelebb a palócokat egymáshoz, erősítse meg a jövőbe vetett hitüket a felépülő intelligens térség, a virtuális ország legyen az itt élők büszkesége.

Fontos cél, hogy mindent tegyünk interneten küldhetővé és elérhetővé, tanuljuk- és tanítsuk meg széles körben ezt létrehozni- és hasznosítani tudni. („Tanítsanak most a fiatalok!”)

INTÉZKEDÉS: Infokommunikáció

Az alapvető cél, hogy Salgótarján önkormányzata megfeleljen a XXI. század kihívásainak az infokommunikáció területén. A helyzetértékeléshez hozzátartozik, hogy az önkormányzat és intézményei legalább 3-4 éves lemaradásban vannak a technológiai fejlesztések tekintetében.

A legfontosabb célok a következők:

- a Polgármesteri Hivatal és annak irodái megfeleljenek hardver és szoftver oldalról az e-önkormányzati rendszer követelményeinek (erre 2004. augusztus 13-ai dátummal készült egy stratégiai elemzés, amit aktualizálni kell),
- az e-önkormányzati fejlesztéshez hozzájárul a humán erőforrás fejlesztés, továbbképzéseken keresztül – a továbbiakban pedig nem kerülhet a rendszerbe olyan munkavállaló, aki legalább felhasználói szinten nem ért a számítógéphez,
- az intézményhálózatot egy intranetes rendszerbe kell kapcsolni a hatékony kapcsolattartás, kommunikáció és ügyintézés érdekében – ettől azt várjuk, hogy az egyes intézményi információk az arra jogosultsággal rendelkezőnek naprakészen, azonnal lehívható legyen, második vagy harmadik személy bevonása nélkül,
- szükséges és elengedhetetlen az ún. e-közyűlés feltételeinek megteremtése.

INTÉZKEDÉS: Városmarketing program

Jelen vázlat támaszkodik Salgótarján Megyei Jogú Város közgyűlése által megrendelt városmarketing anyagra.

A hivatkozott anyag elsősorban helyzetfelmérést tartalmaz, azonban a városnak valós marketingprogramokra van szüksége ahhoz, hogy a róla az elmúlt évtizedekben kialakult képet megváltoztassa.

A város vezetésének a meghatározott marketingstratégia mentén a marketingkommunikációs eszközök gyakorlati felhasználása jelenthet segítséget. Ilyen eszközöket a hivatkozott anyag nem jelöl meg, felhasználható attrakciókat nem kínál fel.

A városmarketing programot az alábbi prioritások mentén kell összeállítani:

Salgótarján fiatal város, történelme mindössze 85 évre tekint vissza.

A történelmi léptéket figyelembe véve a város most ért serdülőkorba, tehát elő kell segítenünk a racionális önismeret kialakulását – célkeresés kora a jellemző motívum ebben az életciklusban.

Alaptétel, hogy meg kell határozni honnan jöttünk, hol tartunk és hová megyünk.

A városmarketingnek belülről kifelé kell sugároznia, a város működtetésében az egyes részterületek vizsgálatánál, integrációjánál a marketing szempontoknak kell dominálnia.

A városmarketingnek szolgálnia kell elvándorlást megakadályozó célokat – itt van a jövőnk! Természetesen a gazdaságfejlesztési program által felkínált alternatív kitörési pontok felmutatásával. Van miért itt maradnunk.

Büszke város – büszke polgárok program megvalósítása. A marketingkommunikációs eszközök közül a legjobb hatásfokú PR munkát az itt élő emberek tudják végezni, minden egyes mondatukkal, amit városukról, otthonunkról megfogalmaznak. Legyenek büszkék az itt élők Salgótarjánra.

Minden lépést, amit a fejlesztés érdekében a városvezetés eszközöl, úgy kell kommunikálni, hogy az itt élő emberek számára érthető és vállalható legyen, és olyan üzeneteket tartalmazzon, amelyek továbbadhatók a maguk hétköznapi életében is.

Minden programnak saját arculatot kell adni, hogy az emberek számára beazonosítható legyen, ezáltal kell beégetni az állandó fejlődést a fejekbe.

Minden salgótarjáni, Salgótarján utazó követe.

Az egyes programoknak megfelelően használni kell az országos médiát. Természetesen megfelelő tartalom, üzenet birtokában ez talán a legegyszerűbb része a folyamatnak. A 2008. évi költségvetésben már külön soron kell a városmarketinget szerepeltetni.

Természetesen, a konkrét marketingprogramokat, a Gazdasági Konzultációs Tanács által kidolgozott részprogramok és azok projektjei ismeretében lehet megvalósítani.

INTÉZKEDÉS: A kereskedelem fejlesztése – a kulturált szórakozás lehetőségei

A kereskedelem fejlesztése:

az innováció egyidejűleg kiterjedne egy

- belvárosi és kereskedelmi és szórakoztató központ és egy
- barnamezős kereskedelmi központ fejlesztésére.

A kereskedelem fejlesztéséhez komplex gondolkodásmódra és átfogó, nagyléptékű megoldásra van szükség. Olyan, a városképet is pozitív módon megváltoztató projektre, amely nem csak üzleti számításokkal alátámasztható megtérülést és hosszú távon fenntartható bevételt generál az önkormányzat és a kereskedők számára, hanem a lendületes, fejlődő, modern település képét is festi a városról, amely lépést tart a kor kihívásaival. Ennek megfelelően szükséges egy kereskedelmi és szórakoztató központ megépítése, amelyhez hasonló központok az ország valamennyi fejlődőképes településén megépítésre kerültek már. A beruházás és megtérülése gazdasági számításokkal alátámasztott, de szimbólum értéke is elvitathatatlan.

A barnamezős területen főként nagy- és kiskereskedelmi tevékenység folytatását lehetővé tevő fejlesztésekre van szükség, illetve különböző bemutatótermek létrehozására. Lényeges szempont, hogy Salgótarján lehetne a kisebb régió kereskedelmi központja, mielőtt más település válik azzá, és a város lépéshátrányba kerül. A fejlesztésnek munkahely-teremtő hatása van, egyben a beszállítói kör bővítését eredményezi. A város jövőképek szempontjából a fejlesztés elkerülhetetlen, elmaradása a fejlődés gátját jelenti. Jelenleg a városban tevékenykedő kereskedők alulinformáltak, szűk árukészlettel dolgoznak, régi hagyományoknak megfelelően kereskednek, nem képzik magukat, nem tartanak lépést a fogyasztói elvárásokkal. Ennek a gyakorlatnak a megváltoztatása elemi érdeke minden szereplőnek.

Szórakozási lehetőség:

Felmérések szerint az emberek egyre több időt tudnak és akarnak fordítani szabadidős tevékenységekre. Salgótarján ezen a téren jelenleg kevés érdemi szórakozási lehetőséget kínál, pedig a széleskörű, változatos szórakozási lehetőség, a szerzett pozitív élmények, a tartalmas kikapcsolódás csökkentheti az elvándorlást, vonzóbbá teszi a fiatalok számára a várost. A szórakoztató központ infrastrukturális keretet teremt a kulturális rendezvényeknek, magas színvonalú közösségi helyet hoz létre, egyben életet lehel a városba.

Lényeges, hogy a két elem egymást kiegészítve, a szükséges költségeket kigazdálkodva, racionális lábakon állva, az új és meglevő szinergiák kihasználásával, egy kidolgozott koncepció keretében kerüljön megvalósításra.

Kiemelendő eleme a fejlesztésnek, hogy nem egy multinacionális érdekcsoport beruházásáról van szó, hanem a helyi kereskedők számára lehetőséget biztosító multifunkciós létesítmény létrehozásáról. Egyúttal a komplexum megoldja a belváros parkolási gondjait, építészeti új szint hoz a városközpontba. A beruházás a „Vonzó és Szerethető Város” programban szereplő kulturált szórakozás lehetőségét is biztosítaná.

Célja:

- A salgótarjáni kereskedelem fejlesztése, a jelenkor igényeinek és a megváltozott vásárlói szokásoknak megfelelő átalakítása.
- A megvalósítandó fejlesztésnek köszönhetően a városi kereskedelmi kultúra magasabb szintre emelése, egyben a fejlesztés által biztosított lépéselőny kihasználásával Salgótarjánt a régió kereskedelmi központjává emelni.
- Cél továbbá a szabadidő kellemes és egyben tartalmas eltöltésének biztosítása.

Szereplők: Önkormányzat, helyi vállalkozók, befektetők.

Az alkalmas barnamezős területek kijelölése megtörténne. A sikeres megvalósításhoz szükséges a stratégiai elképzelésekhez illeszkedő fejlesztési és területrendezési terv elkészítése.

A városfejlesztési program legfontosabb/legkritikusabb eleme a kereskedők felé irányuló kommunikáció, amelynek során tudatosítani kell, hogy: a program és a megvalósítás jól felépített, tudatos, számadatokkal és környezettanulmányokkal alátámasztott stratégiának megfelelően történik, amelynek hatására a jelenleg fennálló hanyatlás megállítható, és fejlődési folyamat indítható el.

Uniós és hazai pályázati pénzek bevonása, önkormányzati terület felhasználása, illetve vállalkozói önerő szükséges.

A beruházás előkészítése azonnal megkezdhető. A megvalósítás időtartama: 3-5 év.

Eredmények:

- Salgótarján válna a régió kereskedelmi és szórakoztató központjává, kulturált vásárlási lehetőséget kínálna, egyben tartalmas kikapcsolódásra nyújtana alkalmat családok részére.
- A megvalósítással összeköttetés teremthető a nyugati városrész és a belváros között, egyben a város vonzáskörzetét a határon kívülre is kiterjesztheti.
- A központ a város tágabb vonzáskörzetében élők számára is megfelelő kikapcsolódásra nyújtana lehetőséget, jó hatásokkal használva ki a szlovák települések közelségét is.
- A fejlesztés a meglévő kereskedelmi gyakorlat megváltoztatását is eredményezi, egyben kulturális rendezvényeknek adna helyet, színes, pezsgő kulturális életet hozva a város életébe.
- A városban kínált kereskedelmi és szórakoztató szolgáltatások színvonalának ugrásszerű fejlődése.
- Új vállalkozások létrehozása és új lehetőségek kínálása a Salgótarjáni vállalkozóknak, hogy Salgótarján valóban a „Lehetőségek Városa” lehessen. Ezzel párhuzamosan a foglalkoztatók száma növekedne, munkahely-teremtés valósulna meg. Az eladói, kereskedelmi kultúra javulása, megfelelő szakoktatással támogatott fejlesztése. Egyben kereskedelmi, marketing szemléletű továbbképzés, életpálya, karrier lehetőség kínálása a fiataloknak, csökkentve ezáltal a település jövőjét jelentő fiatalság elvándorlását.

INTÉZKEDÉS: Városfejlesztési pályázat kiírása

Az önkormányzat városfejlesztési elképzeléseit tartalmazó kiadvány készítése (látványtervek, hasznosítandó területek), melynek segítségével a városlakók megismerhetik a fejlesztéseket, a fejlesztendő területeket, bekapcsolódhatnak ötletekkel, befektetési szándékkal együtt alakítva városunk jövőjét.

4.2. Szerethetőség kritériumrendszere

INTÉZKEDÉS: Tiszta, rendezett város

Salgótarján tisztsága, rendezettsége valamennyi városlakót és itt megforduló embert érinti.

Az életminőség szempontjából meghatározó a tisztság, melynek érdekében több feladat összehangolt végzésére van szükség: ezeknek a tevékenységeknek a többsége az önkormányzat hatáskörébe tartozik – pl. szemétszállítás, utcatakarítás, egyéb kommunális szolgáltatások, stb. Kell egy folyamatos fegyelmező erő, ami – vagy aki – jó példával jár elő, rászoktat a rendezettségre, a tisztságra, az igényes életre. Ezt a feladatot az önkormányzatnak kell felvállalnia.

Mindezen túl a városlakók részéről gyökeres szemléletváltás szükséges: a város szempontjából kívánatosnak tartott normákat el kell ültetni a köztudatban, el kell érni, hogy a tiszta környezet ne álom, hanem természetes igénye legyen valamennyi itt lakónak, és ezért tenni is hajlandó legyen.

Megvalósítás módja, szereplői:

Az önkormányzat meghatározó szereppel bír ezen kívánatos normák betartatásában, eszköze ennek két fontos, érvényben lévő rendelet.

A zöldterületek létesítéséről, fenntartásáról és használatáról szóló önkormányzati rendelet célja, hogy a városlakók pihenését, városias környezet kialakulását elősegítse, a természetes környezet rongálását, pusztítását értékcsökkenését megakadályozza. A rendelet szabályozza a közterületen történő zöldterületek létesítését, fák kivágását illetve a zöldterületek fenntartási feladatait.

A közhasználatú zöldterületek kezelője a VGÜ Kft..A Társaság az egységes városkép érdekében gyakran olyan zöldfelületek kezelését is magára vállalja, mely nem közterület, de a tulajdonos hanyagsága miatt a gondozatlan terület rontaná a környéken élők komfortérzetét.

Fontos annak meghatározása, mely területek tartoznak a város kezelési kötelezettségébe. Azokat a területeket, melyet a tulajdonosa nem gondoz, ne legyen értelemszerű, hogy a város pénzén a VGÜ Kft. rendbe teszi. A városnak kifejezésre kell juttatnia jogos elvárását: ha valaki tulajdont szerez, ne csak a hasznait húzza, viselje az azzal kapcsolatos kötelezettségét is. Amennyiben ezt elmulasztja, a városnak szigorúbban kell élnie a szankcionálás lehetőségével.

Természetesen nemcsak a büntetés, a jutalmazás is hasznos eszköze lehet a jogkövető magatartásra ösztönzésnek.

A város különböző pályázatokat hirdethet a városlakók, intézmények, vállalkozások számára, arra biztatva, tegyék környezetüket minél zöldebbé, virágosabbá.

A lakók a pályázati forrásból parképítéshez használatos növényeket, műtrágyát, virágföldet, stb. vásárolhatnak, és a lakóközösség együttes munkájával – a városi főkertésszel előzetesen megkonzultálva – lakóházuk közvetlen környezetének szépítésére fordíthatják.

A park fenntartását, gondozását hosszú távon a lakóknak kell vállalniuk.

Hirdessünk versenyt évente különböző kategóriákban!

- Külön díjazzuk a legszebb előkert,
- a legszebb virágos erkély,
- a legvirágosabb társasház,
- a legápoltabb telephely stb. tulajdonosait!

A díjak az erkölcsi elismerésen kívül különböző kertészeti termékek lehetnek, a folytatásra fenntartásra ösztönözve a nyerteseket!

Erre a nemes célra várhatóan a városban lévő cégek, vállalkozások is szívesen adakoznak. A bírálatba be lehet vonni a városlakókat is, tőlük kérve javaslatokat az egyes kategóriákban.

Mindenképpen kell, hogy érezzék az emberek, az önkormányzat nemcsak a negatív dolgokat veszi észre, affinitása van a szépre, az értékre. Aki az összképet pozitívan befolyásolja, elismerésre számíthat. A közös munka csökkentheti a városlakók elszigeteltségét is.

Ugyanígy a téli időszakban azokat a teraszokat, kerteket, üzleteket, telephelyeket lehetne értékelni, akik a városi díszkivilágítással összhangban maguk is igyekeznek széppé, ünnepivé tenni a várost.

Ugyanakkor meg kell vizsgálni, bizonyos feladatokat nem végezhetnének-e a VGÜ mellett vagy helyett hatékonyabban más cégek, vállalkozások. Pl. virágosítás megoldása helyi kertészek által, megszüntetve ezáltal a virágimportot az ország más területeiről.

A város köztisztaságának fenntartásáról szóló önkormányzati rendelet az egészséges, tiszta, esztétikus és balesetveszély-mentes lakókörnyezet érdekében szabályozza a köztisztasággal kapcsolatos kötelezettségeket és tilalmakat.

A rendeletet 2001. évben fogadta el a város közgyűlése, eddig két alkalommal lett kiegészítve. A rendeletben egyértelműen meghatározásra került az egyes ingatlan típusokra vonatkozóan a tulajdonos tisztántartási kötelezettsége.

Sajnos ennek a rendeletnek a gyakorlatban az ön kormányzat nem tudott érvényt szerezni. Legfőbb oka ennek a közterület –felügyelők alacsony száma, így az ellenőrzési lehetőség korlátozott volta. A város lakói között nem alakult ki a szemetelőket elítélő közszemlélet, így gyakorlatilag csak azokban az esetekben tudott fellépni az önkormányzat a rendelet betartása érdekében, amelyet maguk a közterület-felügyelők észleltek.

A rendelet aktualizálásra szorul, mert néhány dolog szabályozása nem kivitelezhető a gyakorlatban, más területeken a jogszabályi előírásokkal összhangban lehetőség szerint szigorítani szükséges.

A lakosság magatartása nem hagyható figyelmen kívül, de a környezettudatos magatartáshoz a közintézmények példamutató gyakorlata, az erre hivatott szervezetek lelkiismeretes és rendszeresen ellenőrzött tevékenysége, az okozott rendellenességek, károk mielőbbi elhárítása, a közterületek állandó felügyelete és a vétkesek felelősségre vonása szükséges.

Mindehhez az anyagi feltételek megteremtése sem nélkülözhető.

A város területén és környékén már több illegális szemétlérakót sikerült felszámolni. Az évente megrendezésre kerülő lomtalanítási akciók sikere ehhez nagyban hozzájárult. A teljes megszüntetéshez a civil szervezetek, lakosság összefogására is szükség van.

A köztisztasági rendeletben foglalt bírságolási lehetőségtől lényegesen szigorúbb szankciót lehet ebben az esetben érvényesíteni – élni kell vele. Lakóhelyünkön az egyik legnagyobb érték környezetünk – aki ezt veszélyezteti, vállalja fel egy súlyos bírság kockázatát is !

Ahhoz, hogy az illegális szemétlérakás lehetőleg megszűnjön, fontos szélesebb körben informálni a lakosságot a zsákos szemétszállítás lehetőségéről. Sokak számára nem ismert, hogy amennyiben a VGÜ Kft. által kiadott sárga zsákot megvásárolja, kiteheti a szemetet a szemetgyűjtő mellé, megváltotta az elszállítás költségét. A zsák beszerzésének lehetőségét

népszerűsíteni szükséges, biztosítani kell több forgalmas ponton: benzinkutakon, nagyobb bevásárló helyeken.

A köztisztaság érdekében már az elmúlt időszakban is sikerrel dolgozott jelentős számú közmunkás. Munkájuk hatékonyságának fokozása fontos érdek. Meg kell, hogy szűnjön alibi munkavégzésük és vezető nélküliségük – ehhez a városgondnoki rendszer kialakítása nagy segítséget adhat.

A tisztasághoz hozzá tartozik a levegő tisztasága is. Salgótarján belvárosában a szálló por koncentrációja az egyik legmagasabb az országban. Ennek a súlyos egészségkárosító tényezőnek a kiküszöbölésére több döntésnél is figyelemmel kell lenni.

- A közlekedés szervezésénél törekedni kell arra, hogy a belvároson áthaladó forgalmat minimalizáljuk.
- A zöldfelületek növelése, nagy lombú fák telepítése szükséges- a városközpont további rekonstrukciója során is erre nagy hangsúlyt kell fektetni.

A város rendezettsége érdekében nagy a főépítész felelőssége. Munkája optimális esetben nemcsak a város beépíthetőségének szabályozására terjed ki , de az egész városképet pozitívan befolyásolhatja tevékenysége .

Célcsoport:

Salgótarján tisztasága, rendezettsége valamennyi városlakót és itt megforduló embert érinti.

A város tisztasága közügy, még akkor is, ha oly sokan vannak akik nap mint nap vétenek ellene. A rongálókat elítélő közszemlélet és az ezt követő közgyakorlat kialakítása érdekében minden egyes állampolgárnak megvan a maga felelőssége, de a hierarchia csúcsai felé növekvő mértékben. Amennyiben az önkormányzat komolyan veszi saját területeinek karbantartását, nyugodt lelkiismerettel kérheti azt számon a városlakóktól.

Fontos e téren is az önkormányzat és a lakosság, a civil szervezetek összefogása, véleményük kikérése , segítségük elfogadása.

Szükséges erőforrások:

- Önkormányzat saját erő
- Cégek, a lakosság részéről humán erőforrás
- Civil szervezetek
- Pályázati források

Megvalósítás időigénye :

A projekt kivitelezése azonnal megkezdődhet.

Ez az a projekt, ami „nem pénz vagy idő, csak jó szándék kérdése”.

Az önkormányzat a városgondnoki rendszer bevezetésével fontos eszközt alkalmaz a tisztaság növelése érdekében. A városlakók tapasztalatai alapján remélhetőleg részükről is mihamarabb elindul egy szemléletváltás, amely együttesen rövid időn belül látványos eredményt hozhat. Az önkormányzatnak kifejezésre kell juttatnia, nagyon eltökélt a kivitelezés sikere érdekében.

Várt eredmények:

- A város tisztább, rendezettebb, kulturáltabb lesz
- A város általános állapota fejlődik, javul a városlakók életminősége
- A lakosság környezettudatos magatartásának terjedése
- A város vonzereje nő.

INTÉZKEDÉS: *Városgondnoki rendszer kialakítása*

Városgondnoki szolgálat a jelenleg hasonló feladattal megbízott személyek által üzemelő rendszernél szélesebb hatáskörrel, rugalmasabb módon tevékenykedne a város területén élők komfortérzetének javítása, a város ápoltságának fokozása érdekében.

Kialakításának célja egy olyan hatékony, az egész város területét lefedő városfelügyeleti rendszer létrehozása, melynek segítségével a városüzemeltetésben felmerülő problémák rövid időn belül, hatékonyan kezelhetők, mielőbb megszüntethetők.

A városgondnoki hálózat a választókörzetek elosztását követi. A városgondnokok tevékenységüket a VGÜ Kft. alkalmazottjaként, a munkáltató diszpécser központjával kapcsolatot tartva végzik, de szoros kapcsolatban állnak az adott körzet képviselőjével is.

A városgondnok lokálpatrióta szemléletű, a problémákra fogékony ember, aki képes megszüntetésük érdekében intézkedni, tette kész, jól eligazodik az adott városrész életvitelében.

A gondnoki rendszer alkalmazása lehetővé teszi az egyes területek gondjainak azonnali orvoslását.

INTÉZKEDÉS: Rendészeti és vagyonvédelmi program

A rendőrség, a polgárőrség, a határőrség és a közterület-felügyelőség szoros együttműködése szükséges. A város önkormányzata nagyobb figyelmet kell fordítson erre a területre. Meg kell szervezni a közös járőrözést, üzemeltetni kell az erre a célra létrehozott közalapítványt és a térkamerás megfigyelő rendszert.

INTÉZKEDÉS: A polgári értékek tiszteletének programja

A gyökerek megtalálása és tiszteletben tartása minden település komoly feladata. Az 1922-ben megalakult első városi képviselőtestület emlékének őrzése, a tárgyi dokumentumok felkutatása alapvető feladat. Szükséges egy állandó kiállítás megszervezése e tárgykörben. Az értelmiségi réteg számára polgári körök működtetése (ennek hagyománya van városunkban civil szerveződések formájában), állandó kaszinó létrehozása, irodalmi kávéházak, galériák, önképzőkörök kialakítása, a meglévők támogatása alapfeladat e tekintetben. Az egyes városrészekben fel kell éleszteni ezeket a hagyományokat.

Egyéb helyekre nem sorolható, de önkormányzati feladatként megjelenő egyéb intézkedések.

Ivóvízellátás

A város ivóvízzel való ellátása közel 100 %-os. A szolgáltatást Salgótarján és Környéke Vízmű Kft. látja el, amelyben az önkormányzat résztulajdonos.

A vízhálózat nem mindenhol felel meg a követelményeknek. A több évtizede alkalmazott anyagok mára elavultak, sok a csőtörés. A vízhálózat rekonstrukciója biztosítaná azt a műszaki feltételt, amely a vízminőség javulásában is megjelenne.

A város néhány területén elszórva – alapvetően az épületek műszaki alkalmatlansága miatt – a vízellátás közkúton keresztül valósul meg.

Amennyiben a műszaki és környezetvédelmi feltételek megfelelővé válnak, szorgalmazni kell az épületeknek a vezetékes hálózatba való közvetlen bekötését.

A lakhatási feltételek javítása érdekében, ahol a műszaki feltételek adottak, a vízvezeték hálózat bővítése indokolt, amennyiben a keletkező szennyvíz kezelését megfelelő módon el lehet végezni.

A cél elérése

A rendelkezésre álló szennyvízkezelési feltételek figyelembe vétele mellett azokon a területeken, ahol gazdaságosan megvalósítható és a városfejlesztési tervekkel nincs szemben, a lakások közvetlen ivóvízellátásának bővítésével a komfortosabb létfeltételeket fokozni kell. Amennyiben pályázati források rendelkezésre állnak a szolgáltató beruházásában a vízhálózat rekonstrukciót el kell végezni.

Szennyvízkezelés, tisztítás

Salgótarjánban lévő lakások 72,5 %-a be van kapcsolva a zárt közsatorna hálózatra. Ezen túlmenően jelentkező 5338 db lakás jól, rosszul megépített derítője továbbra is fenntartja a kommunális környezetszennyezést.

A szolgáltatást a Csatornamű Szolgáltató Kft. biztosítja, amelyben az önkormányzat résztulajdonos.

A 2001. évben a szennyvízcsatorna hálózat bővítése befejeződött. A szennyvíztisztító telep kapacitása lehetővé tesz minden jelentkező ingatlan bekapcsolását a szervezett szennyvízkezelési rendszerbe. A csatornahálózatra való rákötéseket illetően el kell érni, hogy a következő időszakban minden ingatlan, amely a csatorna hálózatfejlesztés területén helyezkedik el, és nem rendelkezik az előírásoknak megfelelő zárt szennyvíztárolóval, rá legyen csatlakozva a szennyvízcsatorna hálózatra.

A cél elérése

A kiépített szennyvízcsatornával ellátott területen el kell érni, hogy minden épület, amely a szabványnak megfelelő szennyvíz összegyűjtésére alkalmas zárt tárolóval nem rendelkezik, bekapcsolásra kerüljön a szennyvízcsatorna hálózatra.

Szilárdhulladék-gyűjtés

Az intézményes hulladékgyűjtést az önkormányzat tulajdonában lévő VGÜ Kft. végzi, amelyben az önkormányzat 100%-ban tulajdonos. A hulladék összegyűjtésének és szállításának feltételei biztosítottak. A hulladékok tárolására, kezelésére az európai szabványoknak is megfelelő tároló telep került kialakításra, így a szervezett hulladékkezelés feltételei hosszú távon megfelelőek.

Komplex hulladékkezelés bevezetésének következő lépcsője a szelektív gyűjtés, amelynek bevezetése minőségileg magasabb szintű szolgáltatást biztosít a környezetvédelmi követelmények erőteljesebb betartása mellett.

Mivel a kommunális hulladékgyűjtés, jogszabályi rendelkezés szerint kötelező közzolgáltatás kategóriájába tartozik, az összegyűjtés és elszállítás a város teljes területén biztosított. Fontos követelmény, hogy a szolgáltatási díjat minden ingatlan esetében megfizessék a szolgáltatónak, hiszen a szolgáltatási színvonal zavartalansága csak ez esetben biztosítható önkormányzati szerepvállalás nélkül.

A felhagyott Gyurtyánosi hulladéklerakó rekultivációja fontos a terület rehabilitációja szempontjából. A feladat elvégzéséhez pályázati forrásokat kell nyerni, mert a felhalmozható önkormányzati saját erő nem elégséges a munka kivitelezéséhez.

A cél elérése

A szelektív hulladékgyűjtés bevezetésével a lakosság környezettudatos életvitelének javítása mellett el kell érni, hogy a hulladéklerakó telep terhelése csökkenjen. A kötelező közzolgáltatás díjának beszedését, amennyiben szükséges, határozott hatósági eljárással is elő kell segíteni.

A szelektív hulladékgyűjtés kiszélesítése indokolt, figyelemmel a tapasztalatokra.

Amennyiben pályázati források elérhetők a felhagyott Gyurtyánosi hulladéklerakó telep rekultivációját el kell végezni.

Köztisztaság

Az önkormányzat közterületeinek tisztítása hozzájárul a polgárok mindennapi életének komfortérzetéhez. A közterületek tisztítását alapjában véve a VGÜ Kft. végzi, kisebb részben a közhasznú foglalkoztatás keretén belül kerül ellátásra.

A környezettudatos, a tisztaságot értéknek felfogó életvitel a lakosság és a környezet közötti harmonikus viszony megteremtését tehát a tiszta és egészséges környezet kialakítását segíti elő.

A cél elérése

Folyamatosan kell végezni a közterületek tisztán tartását, a zöldfelületek gondozását.

A nagyobb gyalogosforgalommal terhelt területeken növelni kell a gépi tisztítás arányát.

Meg kell követelni az ingatlanok tulajdonosaitól, bérlőitől, hogy a környezetüket ütemesen takarítsák. Ennek keretén belül továbbra is fenn kell tartani a lomtalanítási akciókat.

Parkfenntartás

E feladatot a VGÜ Kft. végzi.

A közparkok hozzátartoznak a szép környezethez, befolyásolják a mindennapok hangulatát. Sétálni, vagy csupán pihenni, virágokkal, cserjékkel, gondozott fákkal kialakított parkokban kellemes az időtöltés.

A város kiemelt parkjai kirakatként is funkcionálnak, hiszen az ide látogatóban a szépen gondozott parkok a természeti környezet fontosságát jelentik. Fontos tehát, hogy a városnak szépen gondozott parkjai legyenek, amelyek zöldfelületükkel kellemes színfoltjai az egyébként sűrűn beépített városrészeknek.

A cél elérése

A város kiemelt parkjainak fenntartására fokozott figyelmet kell fordítani. A rendszeres növénytelepítéssel, a szökőkutak működőképesen tartásával kellemes pihenésre alkalmas környezetet kell az évszaknak megfelelően fenntartani.

Segíteni kell a lakóközösségek azon erőfeszítéseit, amelyek a lakóterületük parkjainak fenntartására irányul.

Temetőfenntartás

Összességében a temetkezés lehetősége, feltételei a temetőkben lévő összes férőhely alapján biztosított. Az üzemeltetés szervezeti háttere megfelelő, hiszen stabil, szakmailag felkészült VGÜ Kft. végzi a feladatot.

A temető megfelelő színvonalú fenntartása a polgárokat érzékenyen érintő feladat, hiszen érzelmi és kegyeleti szempontok szerint kerülnek megítélésre. A temetők üzemeltetője által végzett temetkezési szolgáltatás minimális, gyakorlatilag csupán koordinátori szerepköre van a hozzátartozó és a temetkezési vállalkozó között. A feladatellátásban előrelépés, a temetkezési szolgáltatói tevékenység (sírásás, temetések felvétele, halott szállítás, temetések lebonyolítása) bővítése.

A temetőbővítést alapvetően a fizikai lehetőség akadályozza a legtöbb helyen. Ebből adódóan az urnafalas bővítés irányába történhet elmozdulás. Jelentősebb területbővítéssel együtt járó temetőbővítés az új központi temetőben lehetséges.

A jövőbeni fejlődés a „szórásos temetés” irányába történő elmozdulás lehet, amely más városokban már megszokott.

A komplexitás elérése érdekében megfontolandó krematórium építése, hiszen jelenleg hamvasztásra alkalmas létesítmény 100 km-es körzetben nincs. Figyelemmel a szolgáltatást érintő térség nagyságára, a beruházással rentábilisen működő ellátó egység alakulhatna ki.

A cél elérése

Indokolt a temetőüzemeltetéssel foglalkozó szervezet temetkezési szolgáltatási tevékenységének lehetőség szerinti bővítése, annak érdekében, hogy a minőség megfelelően biztosított legyen.

A vonatkozó jogszabályban rögzített feltételek figyelembe vétele mellett a költségvetési lehetőségek függvényében az állagmegóvást, és a megfelelő működés feltételeit biztosító beavatkozásokat végezni kell.

A hamvasztásos temetés feltételeit urnafal bővítéssel minden üzemelő temetőben folyamatosan biztosítani kell.

A későbbi fejlesztés érdekében szükséges megvizsgálni egy krematórium építésének, és ezzel összefüggésben az úgynevezett „szórásos temetésre” szolgáló emlékpark létesítésének lehetőségét.

Közvilágítás

A közvilágítás a városi közlekedés feltételei mellett, a közbiztonság szempontjából is rendkívüli fontosságú.

A város területének jelentős részén kiépített energiatakarékos világítótestek mára már nem tekinthetők korszerűeknek. Gazdasági megfontolások alapján, olyan fejlesztési irány célszerű, amely hatékonyabb energiahasznosításra képes.

A cél elérése

Meg kell vizsgálni, és amennyiben a finanszírozás konstrukciója vállalható, a hatékonyabb működés eredményéből fedezhető közvilágítási rendszert kell kialakítani.

IV.

A program végrehajtásának forrásai, megvalósító módszerei

Az előzőekben ismertetett program – mint korábban is megfogalmaztuk – kifejezetten nagyprogram.

Megvalósítása hozzávetőlegesen három cikluson át képzelhető el. Ezért források konkrét megnevezése lehetetlen, mert minél távolabbra nézünk, annál kevésbé látszanak a részletek.

Az viszont fontos, hogy rendelkezünk a források előteremtésére irányuló elképzeléssel.

A kialakult állapot szerint a projektek megvalósításának forrása két részre osztható: saját erő és támogatási forrás.

A saját erő biztosítása:

A város költségvetése deficitese. A fejlesztésre fordítható összeg jelenleg igen csekély, de nagyságrendi fejlődés rövid távon nem is képzelhető el.

Pályázati rendszerben az elvárt saját forrás értéke (önkormányzatok vonatkozásában) 0-50% között van. Az összeg biztosításának forrásai projektenként változnak.

Lehetséges:

- költségvetésből eredeztetett pénzbeli forrás,
- hitelből biztosított pénzbeli forrás,
- nem pénzbeli forrás,
- szakmai befektetők hozzájárulása,
- az előbbiek kombinációja.

A vázolt projektek megvalósítása kizárólag önkormányzati forrásokkal még akkor sem valósítható meg, ha saját forrás biztosítására hagyatkozunk.

A megoldás egy sajátos Konzorciumi Pályázati Együttműködés (KPE) rendszer megalkotásában rejlik, melyben fontos szerepet szánunk a szakmai befektetőknek.

A salgótarjáni KPE rendszer kidolgozása folyamatban van.

Pályázati források

Forráshelyek:

- régiós,
- központi,
- egyéb (pl. Norvég, Svájci alap),
- NKTH céltámogatás.

A pályázati források megszerzésének négy fázisa van:

- érdekérvényesítés a RFT pályázati kiírásainál,
- pályázatfigyelés,
- pályázatok igényes összeállítása,
- pályázati sikeresség lobbizása.

Az első és utolsó fázis a már említett összefogásokkal valósulhat meg, míg a második és harmadik az Innovációs Központ feladata.

A sikeres pályázatok megvalósítása

Szemponatok:

- a KPE rendszerbe foglalt konzorciumok,
- szakmai befektetők bevonása,
- pénzügyi vonatkozások, mérőszámok, elszámolások,
- folyamatos monitoring,
- a projektek lezárása,
- a projekt hasznosítása.

A folyamatokat a szakmai befektetők bevonásával az Innovációs Központ koordinálja és szervezi a KPE rendszerben szabályozottak szerint.

A program időbeni ütemezése

Mint említettük, a program hozzávetőlegesen három ciklus alatt valósítható meg. Ezen időszakban azonban nem csupán a végrehajtásra, hanem új programok kimunkálására is gondolni kell, melynek tartalmát az aktuális időben lehet majd megfogalmazni. A permanens fejlesztés elkerülhetetlen. Ne tekintsük ezt kényszernek, ez az élet törvénye.

A jelenlegi ciklus fejlesztési feladatai viszont már körvonalazódnak. (Ezekről eseti döntést hoz majd a közgyűlés.)

V.

Az önkormányzati folyó gazdálkodás feladatai, eszközszerrendszere

A város működési, fejlődési céljainak elérését a nemzetgazdasági folyamatok alapvetően befolyásolják. A következő időszak pénzügyi folyamataiban a központi költségvetések forrásszabályozásai a meghatározók. Mivel a Kormány elfogadta a nemzeti fejlesztési tervet, illetve a konvergencia programot, az önkormányzati működés feltételrendszerének kialakítása során erre figyelemmel kell lenni.

Az aktuális költségvetési törvény forrásszabályozását determinációként kell értékelni annak ellenére, hogy az önkormányzatokat a következő években érintő központi források alakulásáról nincs adat. Mivel a jövőbeni állami források nem ismertek, a meghatározható feladatellátás sem lehet teljes mértékben konkrét.

Az Európai Unió által megkövetelt konvergencia kritériumoknak való megfelelés erőteljesen átalakítja az államháztartást. A központi költségvetésnek az államháztartás hiányát és feladatait csökkentenie kell. Az államháztartási reform követelményei alapvetően megváltoztatják az önkormányzat gazdálkodását. A központi költségvetésben a jövedelemcentralizáció és az újraelosztás csökken, miáltal az önkormányzatok sem számíthatnak a központi támogatások jelentős növekedésére.

1. Bevételek

A központi támogatások mérsékelt növekedése mellett az önkormányzat saját bevételei növelésének lehetősége korlátozott. A költségvetési szabályokat azonban azt követelik meg, hogy a bevételek és a kiadások egyensúlya biztosított legyen.

Az önkormányzat bevételeiben a *központi költségvetési kapcsolatokból származó források* a meghatározóak, mivel a források közel felét teszik ki. A kormányzat célja, hogy kisebb, de hatékonyabban működő állam/önkormányzatok keretein belül legyenek ellátva a közfeladatok. A központi költségvetési kapcsolatokból származó források (SZJA, normatív állami hozzájárulás) reálértéküket nem tartják. E bevétel nagyságát tudomásul kell vennie az önkormányzatnak, mivel az aktuális költségvetési törvény rendelkezik a központi forrás újraelosztásának mértékéről.

A *saját bevételek* között jelentős összeget tesz ki az intézményi saját bevétel. A bevételi szint növelésében fontos szerepet kell kapjon a szabad források elérése. Erre csak úgy van lehetőség, ha áttekintve a bevételi elemeket, a rendszeresen megjelenő tételek meghatározásra kerülnek, illetve az inflációs valorizálás a díjmeghatározás alapvető szempontjává válik.

A *helyi adók* tekintetében az Európai Unió csatlakozása a kedvezmények körét is lényegesen átalakította. A helyi adók az önkormányzati saját bevételein belül a leglényegesebb elemet jelentik, hiszen jelentős volument és forrásellátási biztonságot jelent az éves költségvetések finanszírozásában.

Az adóztatás hatását évenként elemezni kell, és az adóbevételeket a saját bevételekkel együtt komplex rendszerként szükséges vizsgálni. A meglévő adóterhek növelésének gátat szab a központi adók magas mértéke, a vállalkozások és a lakosság terhelhetőségének határa. A bevallási és befizetési kötelezettségek teljesítésének és valóságtartalmának ellenőrzésével, a

gazdaság szereplőinek fejlődésével, valamint az inflációs hatások érvényesítésével az árbevételben a bevétel növekedése elérhető.

A felhalmozási és tőke jellegű bevételek a későbbi években várhatóan csökkennek. Ennek az oka, hogy értékesíthető vagyon már csak nagyon korlátozottan áll rendelkezésre. Értékesítés csak a városfejlesztési célokkal összefüggő vizsgálat után lehetséges.

Hitel felvétele a működési terület forrásainak biztosítására csak olyan mértékben kerülhet sor, amely az éves költségvetésekben elfogadhatatlan tehernövekedést nem okoz. A fejlesztési célú hitelek igénybevétele akkor lehetséges, ha az önkormányzat hitelképességének javulása, illetve a költségvetés hosszabb távú terhelhetősége azt alátámasztja. A hitelcél meghatározásakor előnyt kell adni azon felhalmozási feladatoknak, amelyek a megvalósulást követően megtérülnek, pl. bérleti díjon, vagy költségmegtakarításon keresztül.

2. Kiadások

2.1. Működési kiadások

Az önkormányzati költségvetésen belül a működés elsődlegességét biztosítani kell. Ez esetben a személyi juttatások és a kapcsolódó járulékok azok a jogcímek, amelyek jelentős részükben determináltak. Csökkentésük alapvetően csak akkor valósítható meg, ha az alkalmazottak létszáma is csökken.

A személyi juttatások növekedésénél a közalkalmazottakat és a köztisztviselőket érintő központi bérfejlesztés hatásait kell figyelembe venni.

A dologi kiadások számításba vételénél a közüzemi szolgáltatások költségeit az előző évek természetes fogyasztási adatai alapján kell meghatározni. Az egyéb dologi kiadások esetében a reálérték megtartását lehet célként kitűzni.

Mivel a működési bevételek előzetes kalkulációja azt mutatja, hogy a rendelkezésre álló források nem elégségesek a kiadások finanszírozására, visszafogott feladatvállalással kell biztosítani a pénzügyi egyensúlyt. Olyan intézményhálózat fenntartása a cél, amelyet hosszabb távon a számításba vehető bevételekből zavarmentesen finanszírozni lehet.

2.2. Felhalmozási kiadások

Amennyiben pályázati források rendelkezésre állnak, tovább kell folytatni a városközpont felújítását, rekonstrukcióját.

A vízgazdálkodási ágazat fejlesztése a várható lakásépítésekkel összefüggésben jelentkezik. Azok a városi területek kapnak elsőbbséget, ahol lakásépítésre alkalmas telekkialakítások történnek. Ezek esetében a források olyan szanált területek értékesítéséből keletkezik, amely kereskedelmi, szolgáltatási célokra eladható.

A vízvezeték hálózat felújítása, korszerűsítése a Vízmű Kft. saját forrásainak felhasználásával tervezési ütemeknek megfelelően valósul meg.

A szennyvíztisztító telep kapacitásnövelő beruházása befejeződött. Ennek továbbfejlesztéseként komposztáló létesítményt indokolt megvalósítani, amely a Csatornamű Kft. erőforrásaiból, pályázati pénzeszközökből esetlegesen önkormányzati támogatásból valósulhat meg.

A következő négy év alatt fel kell készülni a felhagyott Gyurtyánosi hulladéklerakó telep rekultivációjára. Amennyiben pályázati forrásokkal kiegészítve az önkormányzati pénzeszköz elégséges, a rekultivációt meg kell valósítani.

A következő időszakban kormányzati beruházásként befejeződik a várost elkerülő tehermentesítő út. Ezen beruházásban az önkormányzat a területbiztosításban, a közvilágítás kiépítésében és a kapcsolódó önkormányzati útkapcsolatok kiépítésével tud részt vállalni.

A felhasználható források keretein belül továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani az utak, járdák, lépcsők felújítására, illetve emellett az intézményi épületek legalább olyan nagyságrendű felújítására, amely a rendeltetésszerű működés feltételeit biztosítja.

A költségvetés felhalmozási szektora egyensúlyi feltételeit alapvetően figyelembe kell venni az éves feladatok meghatározása során. Ez azt jelenti, hogy a rendelkezésre álló forrásoknak fedezetet kell nyújtani a korábbi időszakokban igénybe vett hosszúlejáratú hitelek tőke és kamat terheinek fizetésére, illetve azokra a determinációkra, amelyek előzőekben meghozott közgyűlési döntésekből adódnak. Az efelett jelentkező források erejéig lehet új felhalmozási feladatot tervbe venni.

A felhalmozási forrásokat kiegészítő hosszúlejáratú hitelek csak korlátozottan vehetők figyelembe, annak vizsgálata mellett, hogy a később jelentkező tőke és kamat terheket finanszírozni lehet e.

3. Fejlesztések

A középtávú fejlesztési programból levezethetően Salgótarján MJV Önkormányzata megvalósítja mindazon projekteket, melyeknek forrásai és egyéb megvalósítási feltételei rendelkezésre állnak, vagy a ciklus ideje alatt megteremthető.

Az Önkormányzat vállalja az alábbiakat:

a) a Fejlődő város programból megvalósítja:

- Innovációs Központot létrehozását támogatja
- Salgótarjáni Képzési Központot megszervezésében közreműködik
- Virtuális tudáscentrum építésében közreműködik
- Vállalkozói klub létrehozására pályázat kiírása
- Ipartörténeti Múzeum létrehozását előkészítése
- Autóipari Technológiai Park létrehozását megalapozza
- Beszállítói inkubációs program elindításához támogatást biztosít
- A kapcsolatépítés hatékonyságát fokozza a nagyvállalati befektetőkkel
- Új iparterületek feltárását kezdi meg
- Gazdaságfejlesztő testvérvárosi kapcsolatokat épít
- Támogatja a konvencionális ipari innovatív fejlesztését

b) Az Élhető város programjából megvalósul:

- Területelőkészítés, új komplex városrendezési terv készítése
- Lakóparkok és közhasznú infrastruktúrák építésére pályázat kiírása
- Ipari és kommunális övezetek szétválasztását kezdeményezi
- Szolgáltató szféra fejlesztése
- Szociális infrastruktúra fejlesztése
- Környezetvédelmi programok támogatása, pályázati programok kiírása

- A közlekedés korszerűsítésének támogatása
- Kerékpárút építésének megtervezése
- Kultúra és művészet támogatása
- Városi ösztöndíj rendszer
- Városi elismerési rendszer aktualizálása

c) Gondoskodó város programjából megvalósul:

- Vállalkozás támogatás
- Lokálpatrióta szemléletű közbeszerzések
- PPP jellegű együttműködések
- Munkaerőpiaci kínálati potenciál felmérése
- Közmunkaprogramok
- Hulladékhasznosítási munkaprogram (autótemető, biomassza előállítás stb.)
- Átképzési rendszer kidolgozása
- Szépkorúak programja

d) Vonzó és Szerethető város programjából megvalósul:

- A megközelíthetőség javítása
- Infokommunikáció fejlesztése
- Kulturált szórakozás lehetőségeinek megteremtésére pályázat kiírása
- Turisztikai programok szervezésére pályázat kiírása
- Szálláshelyek biztosítására pályázat kiírása
- (Palóc) gasztronómiai kínálati pályázat kiírása
- „Tájjellegű” programok pályázatának kiírása
- Tájrehabilitáció pályázatának kiírása
- Városmarketing pályázatának kiírása
- Városgondnoki rendszer kialakítása
- Tiszta Rendezett Város program elindítása
- Rendészeti és vagyonvédelmi program elindítása
- Népi hagyományőrző rendezvények szervezésére pályázat kiírása
- A polgári értékek tiszteletének programjára pályázat kiírása

VI.

Felelősség a jövőért

Ahhoz, hogy a gazdasági programban kitűzött célok megvalósuljanak, mindenkinek a felelősségteljes, cselekvő együttműködése szükséges.

A *községi* a helyi demokrácia megtestesítőjeként, a város legfelsőbb döntéshozatali szintje. Fő feladata a választópolgárok képviselése, a város működtetése, az egészséges élettér kialakítása érdekében, a társadalmi és gazdasági körülmények figyelembe vételével az elérendő célok kitűzése, az erőforrások meghatározása, valamint a helyi szabályozások kidolgozása, a megvalósítás kontrolálása.

Felelőssége súlyával arányos. Célkitűzései, döntései évekre, évtizedekre meghatározzák a város sorsát, fejlődésének irányait, a város polgárainak közérzetét. Működésének stílusa ugyancsak komoly befolyással bír a polgárok hangulatára, illetve alakítja a politikai közhangulatot.

A *Polgármesteri Hivatal* az önkormányzat szűrője, keze.

Feladata a város menedzselése, a polgárok, valamint a testület és bizottságai kiszolgálása. A törvényesség, a jogállamiság helyi öreként egyszerre kell ellátnia államigazgatási, hatósági, érdekvédelmi és egyeztetési feladatokat. Mint a város és a helyi közélet motorja, komoly koordinálási, szervezői tevékenységet is kell vállalnia és meg kell oldania. Speciális tulajdonos, a város javainak sáfára, tulajdonosi jogainak a jogszabályok adta lehetőségek közötti gyakorlója és érvényesítője. Ebben a minőségében fokozottabban kell törekednie a város anyagi jólétének megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítására.

Feladataiból következően komoly szerepe és felelőssége van a helyi közhangulat, közélet alakulásában, alakításában, a város arculatának formálásában, külső megítélésében, vonzóvá tételében, a mikro gazdaság fellendítésében.

Az állampolgárok életminőségének javítása, a közigazgatás versenyképességének fokozása érdekében szükséges a közigazgatási szolgáltatások minőségének javítása. Az ügyfelek javuló kiszolgálásának záloga az ügyfélfogadás javítása, az eljárások korszerűsítése, a helytől és időtől független igénybevételi lehetőségének biztosítása, az elektronikus ügyintézés elterjesztése, valamint a közérdekű információkhoz való közvetlen és gyors hozzáférés biztosítása.

Fontos feladat a közigazgatási szolgáltatások feltételrendszerének korszerűsítése, amely kiterjed

- a szolgáltató szemléletű, az igénybevételi helytől és időtől független elektronikus ügyintézés kiterjesztésére, amely alapjait a központi szabályozás adja,
- a közigazgatási szolgáltatások igénybevételében az elérhetőség javítása.

A *civil szervezetek* – beleértve a kamarákat is – azok a formációk, amelyek általában a társadalom egyes rétegeinek, érdekcsoportjainak a közéletben, a politika színterén történő megjelenítésére jöttek létre.

Feladatuk az érdekképviselés, a szakmai képzés, saját területük koordinálása, feltérképezése, javaslataikkal, véleményükkel a lehető legjobb döntés meghozatalának elősegítése. Összekötő szerepet játszanak a polgárok és a mindenkori hatalom között.

Kiemelkedő felelősségük van abban, hogy az általuk „lefedett” területeket valóban összefogják, véleményüket a nyilvánosság előtt a megfelelő szakmai színvonalon képviseljék.

A *polgárok* feladata nem kevesebb, mint élni és élni hagyni. Beilleszkedni és egészségesen, aktívan tenni a dolgukat a társadalmi hierarchiában a magán, a család, a közélet színterén.

A felelősség a „ma” megélése, egy egészséges, bölcs generáció kinevelése, a „stafétabot megőrzése”, hogy legyen mit átadni.

Szemléletváltásra van szükség minden szintéren és minden területen, közösség és egyén tekintetében egyaránt. Akkor tudjuk e programot közösen, együttműködve megvalósítani.

Akkor mondhatjuk, hogy

ITT VAN AZ OTTHONUNK! ITT VAN A JÖVŐNK!